

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра міжнародного менеджменту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
ОРГАНІЗАЦІЯ ІМПОРТНИХ ПОСТАВОК БУДІВЕЛЬНИХ
МАТЕРІАЛІВ
(на матеріалах ТОВ «Епіцентр К», м. Київ)

Студентки 4 курсу, 5 групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньої програми «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Стрельцової
Дар'ї
Дмитрівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту організацій
та зовнішньоекономічної діяльності

Прохорова
Марина
Едуардівна

Гарант освітньої
програми
доцент, кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародного
менеджменту

П'янкova
Оксана
Василівна

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права

Кафедра міжнародного менеджменту

Спеціальність 073 «Менеджмент», Освітня програма «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Затверджую

Зав. кафедри Мельник Тетяна Миколаївна

« » 20 р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентів

Стрельцовій Дар'ї Дмитрівні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи

«Організація імпорتنних поставок будівельних матеріалів»
(на матеріалах ТОВ «Епіцентр К»)

Затверджена наказом ДТЕУ від «12» грудня 2023 р. № 38

2. Строк здачі студентом закінченої роботи

«15» травня 2023 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи дослідження полягає в обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо організації імпорту будівельних матеріалів ТОВ «Епіцентр К» в Україну.

Об'єктом дослідження є процес організації імпорту будівельних матеріалів в Україну.

Предметом дослідження є механізм організації імпорту будівельних матеріалів в Україну на прикладі ТОВ «Епіцентр К».

4. Зміст випускного кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ЗЕД ТОВ «ЕПІЦЕНТР К»

1.1. Аналіз показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Епіцентр К»

1.2. Аналіз імпортової діяльності ТОВ «Епіцентр К»

РОЗДІЛ 2. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ КРАЇНИ-КОНТРАГЕНТА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К»

2.1. Дослідження сучасних тенденцій розвитку світового ринку будівельних матеріалів

2.2. Аналіз показників розвитку ринку будівельних матеріалів в Україні

РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ЩОДО ІМПОРТУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К» ЗІ СЛОВАЧЧИНИ

3.1. Організаційне забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» будівельних матеріалів зі Словаччини

3.2. Прогнозна оцінка результативності імпорту ТОВ «Епіцентр К» будівельних матеріалів зі Словаччини

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Вибір теми випускної кваліфікаційної роботи	до 15 грудня	14 грудня
2	Оформлення і затвердження завдання на випускну кваліфікаційну роботу	до 1 лютого	31 січня
3	Написання 1 розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 15 березня	15 березня
4	Написання 2 розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 10 квітня	10 квітня
5	Написання 3 розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 05 травня	5 травня
6	Подання завершеної випускної кваліфікаційної роботи на перевірку керівникові	до 15 травня	15 травня
7	Подання випускної кваліфікаційної роботи на кафедру	до 22 травня	22 травня
8	Перевірка випускної кваліфікаційної роботи на унікальність	до 22 травня	22 травня
9	Підготовка до захисту випускної кваліфікаційної роботи в атестаційній комісії, отримання зовнішньої рецензії	за окремим графіком	за окремим графіком
10	Захист випускної кваліфікаційної роботи в атестаційній комісії	за окремим графіком	за окремим графіком

6. Дата видачі завдання « 31 » січня 2023 р.

7. Керівник випускної кваліфікаційної роботи

Прохорова М.Е. _____

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми

П'янкova O.П. _____

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент

Стрельцова Д. Д. _____

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Організація імпорتنих поставок будівельних матеріалів» (на матеріалах ТОВ «Епіцентр К») є актуальною, оскільки в сучасних економічних умовах кількість компаній, які укладають договори з іноземними підприємствами невпинно зростає. Для ефективної діяльності ці компанії постійно оптимізують витрати, використовуючи різні методи та знаходяться в постійному пошуку кращих пропозицій. Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності за рахунок проведення ефективних імпорتنих операцій є одним із пріоритетних напрямів розвитку багатьох підприємств.

Позитивним у роботі є те, що студентка зробила оцінку виробничо-господарської діяльності, фінансового стану та сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К» та проаналізував імпорتنу діяльність підприємства, що стало інформаційною базою для написання розділу 2 її роботи.

Написання роботи супроводжувалося використанням різноманітних методів серед яких метод узагальнення, порівняння, графічного та статистичного аналізу та економіко-математичного моделювання.

Автором запропоновано комплекс заходів щодо підвищення ефективності інформаційних систем на підприємстві реалізація управлінського рішення щодо імпорту ТОВ «Епіцентр К») будівельних матеріалів зі Словаччини та надав оцінку прогностичну оцінку результативності імпорту ТОВ «Епіцентр К») будівельних матеріалів з Словаччини

Викладені матеріали демонструють вміння Стрельцової Д. Д. узагальнювати матеріали літературних джерел і практичного досвіду діяльності, пов'язаною з тематикою дослідження.

Усі висновки зроблені автором самостійно та обґрунтовані. Також робота носить практичний характер.

У цілому робота відповідає вимогам і може бути допущена до захисту.

(підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента Стрельцової Д. Д. може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

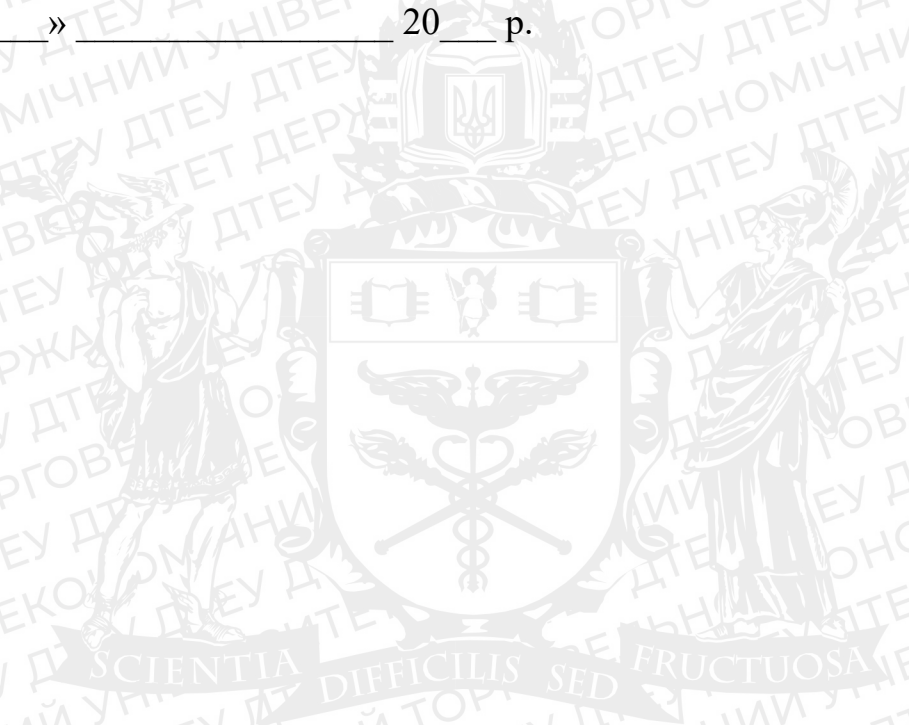
Гарант освітньої програми П'янкова О.П

(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри Мельник Т.М.

(прізвище, ініціали, підпис)

« _____ » _____ 20 _____ р.

АНОТАЦІЯ

Стрельцова Д.Д. «Організація імпорتنих поставок будівельних матеріалів (за матеріалами ТОВ «Епіцентр К», м. Київ)». Рукопис.

Випускна кваліфікаційна робота за спеціальністю «Менеджмент» освітньою програмою «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Державний торговельно-економічний університет, Київ, 2023.

Випускну кваліфікаційну роботу присвячено практичним аспектам організації імпорту будівельних матеріалів зі Словаччини, що передбачає: дослідження особливостей функціонування підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, аналіз світового і українського ринку будівельних матеріалів, обґрунтування вибору Словаччини як країни-контрагента для організації операцій імпорту бітумної черепиці, реалізацію управлінського рішення щодо імпорту бітумної черепиці та прогнозу оцінку результативності поставки бітумної черепиці зі Словаччини в Україну.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, імпорт, імпортна операція, будівельні матеріали, ринок будівельних матеріалів, імпорт бітумної черепиці.

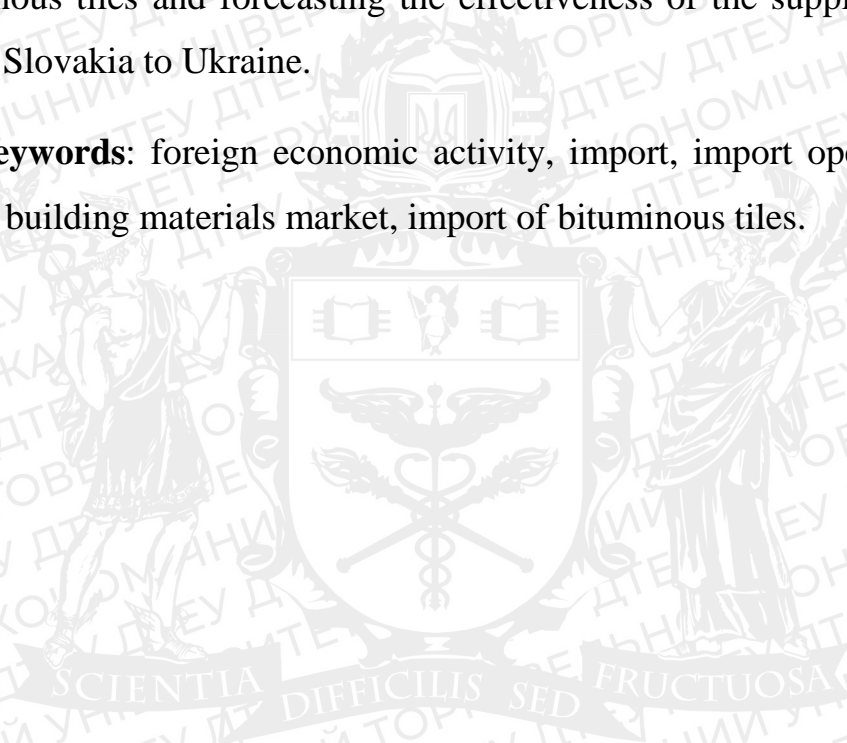
SUMMARY

D. Streltsova "Organization of import supplies of construction materials (based on the materials of "Epicenter K" LLC, Kyiv)". Manuscript.

Graduation qualification work in the specialty "Management" with educational program "Management of foreign economic activity". State University of Trade and Economics, Kyiv, 2023.

The graduation qualification work is devoted to the practical aspects of organizing the import of building materials from Slovakia, which includes: studying the peculiarities of the functioning of an enterprise engaged in foreign economic activity, analyzing the world and Ukrainian markets for building materials, justifying the choice of Slovakia as a contracting country for organizing the import of bituminous tiles, implementing a management decision on the import of bituminous tiles and forecasting the effectiveness of the supply of bituminous tiles from Slovakia to Ukraine.

Keywords: foreign economic activity, import, import operation, building materials, building materials market, import of bituminous tiles.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	11
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ЗЕД ТОВ «ЕПІЦЕНТР К».....	13
1.1. Аналіз показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Епіцентр К».....	13
1.2. Аналіз імпоротної діяльності ТОВ «Епіцентр К».....	18
РОЗДІЛ 2. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ КРАЇНИ-КОНТРАГЕНТА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К».....	23
2.1. Дослідження сучасних тенденцій розвитку світового ринку будівельних матеріалів.....	23
2.2. Аналіз показників розвитку будівельних матеріалів в Україні.....	32
РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ЩОДО ІМПОРТУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К» ЗІ СЛОВАЧЧИНИ.....	40
3.1. Організаційне забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» будівельних матеріалів зі Словаччини.....	40
3.2. Прогнозна оцінка результативності імпорту будівельних матеріалів зі Словаччини.....	47
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
ДОДАТКИ.....	67

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах повномасштабної військової агресії з боку Російської Федерації відносно нашої країни та ведення на території України активних бойових дій, які тривають вже більше року, постійно відбувається руйнування чи пошкодження об'єктів цивільного, військового і промислового призначення. Відбудова таких об'єктів потребуватиме витрат значного обсягу людських ресурсів, часу і фінансових коштів, а також наявності значної кількості будівельних матеріалів, виробництво яких в Україні є доволі розвиненим, проте стало у значній мірі ускладненим з початком бойових дій 24 лютого 2022 року, оскільки відтоді було порушено або заблоковано систему логістичного забезпечення цих виробництв. Таким чином, особливої актуальності набуває проблематика організації імпорту в Україну будівельних матеріалів, які використовуються не лише для відбудови пошкоджених чи зруйнованих об'єктів, але і для забезпечення потреб цивільного населення, будівництва житла для внутрішньо-переміщених осіб, ветеранів бойових дій тощо.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо організації імпорту будівельних матеріалів ТОВ «Епіцентр К» в Україну. Досягнення зазначеної мети зумовило необхідність вирішення таких **завдань**:

- здійснити аналіз показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Епіцентр К»;
- проаналізувати показники імпортової діяльності ТОВ «Епіцентр К»
- дослідити сучасні тенденції розвитку світового ринку будівельних матеріалів;
- здійснити аналіз показників розвитку ринку будівельних матеріалів в Україні;
- висвітлити процес організаційного забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» будівельних матеріалів;

- надати прогностичну оцінку результативності імпорту ТОВ «Епіцентр К» будівельних матеріалів.

Об'єктом дослідження є процес організації імпорту будівельних матеріалів в Україну.

Предметом дослідження є механізм організації імпорту будівельних матеріалів в Україну на прикладі ТОВ «Епіцентр К».

Методи дослідження. Робота базується на загальнонаукових і спеціальних методах, зокрема, для дослідження діяльності ТОВ «Епіцентр К» у роботі використовувалися методи порівняльного та системного аналізу, методи аналізу та синтезу, метод класифікації; при обґрунтуванні вибору країни-контрагента для організації імпорту використувалися такі методи, як метод статистичних досліджень, вимірювання; для реалізації управлінського рішення щодо імпорту використували метод експертних оцінок, узагальнення тощо.

Інформаційне забезпечення базувалося на джерелах у вигляді даних та інформації з наукових статей українських та іноземних авторів, матеріалів наукових конференцій, законодавчих та регуляторних документів, даних Міжнародного торговельного центру, Державної служби статистики України, офіційного сайту ТОВ «Епіцентр К», періодичних видань, Інтернет-ресурсів тощо.

Практична значущість отриманих результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть використовуватися підприємствами різних сфер діяльності в процесі розроблення і реалізації планів та заходів щодо організації імпорту матеріалів в Україну не лише будівельних матеріалів, але й інших видів непродовольчої продукції. Матеріали роботи можуть бути застосовані в освітньому процесі закладів вищої освіти під час розроблення навчальних курсів основних освітніх програм бакалаврату та магістратури за напрямками підготовки «Менеджмент ЗЕД», «Міжнародна економіка» і «Митна справа» тощо.

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах повномасштабної військової агресії з боку Російської Федерації відносно нашої країни та ведення на території України активних бойових дій, які тривають вже більше року, постійно відбувається руйнування чи пошкодження об'єктів цивільного, військового і промислового призначення. Відбудова таких об'єктів потребуватиме витрат значного обсягу людських ресурсів, часу і фінансових коштів, а також наявності значної кількості будівельних матеріалів, виробництво яких в Україні є доволі розвиненим, проте стало у значній мірі ускладненим з початком бойових дій 24 лютого 2022 року, оскільки відтоді було порушено або заблоковано систему логістичного забезпечення цих виробництв. Таким чином, особливої актуальності набуває проблематика організації імпорту в Україну будівельних матеріалів, які використовуються не лише для відбудови пошкоджених чи зруйнованих об'єктів, але і для забезпечення потреб цивільного населення, будівництва житла для внутрішньо-переміщених осіб, ветеранів бойових дій тощо.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо організації імпорту будівельних матеріалів ТОВ «Епіцентр К» в Україну. Досягнення зазначеної мети зумовило необхідність вирішення таких **завдань**:

- здійснити аналіз показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Епіцентр К»;
- проаналізувати показники імпортової діяльності ТОВ «Епіцентр К»
- дослідити сучасні тенденції розвитку світового ринку будівельних матеріалів;
- здійснити аналіз показників розвитку ринку будівельних матеріалів в Україні;
- висвітлити процес організаційного забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» будівельних матеріалів;

- надати прогностичну оцінку результативності імпорту ТОВ «Епіцентр К» будівельних матеріалів.

Об'єктом дослідження є процес організації імпорту будівельних матеріалів в Україну.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади організації імпорту будівельних матеріалів в Україну на прикладі ТОВ «Епіцентр К».

Методи дослідження. Робота базується на загальнонаукових і спеціальних методах, зокрема, для дослідження діяльності ТОВ «Епіцентр К» у роботі використовувалися методи порівняльного та системного аналізу, методи аналізу та синтезу, метод класифікації; при обґрунтуванні вибору країни-контрагента для організації імпорту використувалися такі методи, як метод статистичних досліджень, вимірювання; для реалізації управлінського рішення щодо імпорту використували метод експертних оцінок, узагальнення тощо.

Інформаційне забезпечення базувалося на джерелах у вигляді даних та інформації з наукових статей українських та іноземних авторів, матеріалів наукових конференцій, законодавчих та регуляторних документів, даних Міжнародного торговельного центру, Державної служби статистики України, офіційного сайту ТОВ «Епіцентр К», періодичних видань, Інтернет-ресурсів тощо.

Практична значущість отриманих результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть використовуватися підприємствами різних сфер діяльності в процесі розроблення і реалізації планів та заходів щодо організації імпорту матеріалів в Україну не лише будівельних матеріалів, але й інших видів непродовольчої продукції. Матеріали роботи можуть бути застосовані в освітньому процесі закладів вищої освіти під час розроблення навчальних курсів основних освітніх програм бакалаврату та магістратури за напрямками підготовки «Менеджмент ЗЕД», «Міжнародна економіка» і «Митна справа» тощо.

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ЗЕД ТОВ «ЕПІЦЕНТР К»

1.1. Аналіз показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Епіцентр К»

ТОВ «Епіцентр К» – це мережа будівельно-господарських гіпермаркетів в Україні, основною спеціалізацією якої є роздрібна торгівля будівельними матеріалами, товарами для оздоблення будинку, меблями, побутовою хімією, автомобільними товарами, товарами для саду та городу, дитячими товарами тощо [1]. Основні юридичні відомості про ТОВ «Епіцентр К» наведено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Основні юридичні відомості про ТОВ «Епіцентр К»

Повна назва юридичної особи	Товариство з обмеженою відповідальністю «Епіцентр К»
Назва англійською мовою	LIMITED LIABILITY COMPANY EPICENTR K (EPICENTR K LLC)
Форма власності	Недержавна
Основний вид діяльності відповідно до КВЕД	47.78 Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах
Юридична адреса	Україна, 04128, місто Київ, вулиця Берковецька, будинок 6-К
Дата заснування	27.08.2003
Директор	Михайлишин Петро Йосипович
Код ЄДРПОУ	32490244
Статутний капітал	158 609 700 грн.

Джерело: побудовано автором на основі даних [2-3]

Оцінюючи результативність фінансово-господарської діяльності ТОВ «Епіцентр К», слід зазначити, що балансова вартість підприємства впродовж 2018-2020 рр. щороку суттєво зростала, і це зростання відбулося завдяки збільшенню вартісних обсягів як оборотних активів (зокрема, запасів і дебіторської заборгованості), так і необоротних активів (в першу чергу, вартості основних фондів підприємства) що підтверджується даними табл.

1.2.

Таблиця 1.2.

Аналіз динаміки та структури активів ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр.

Стаття активу	Абсолютна величина, тис. грн.			Абсолютний приріст, тис. грн.	
	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	2019 р./ 2018 р.	2020 р./ 2019 р.
1. Необоротні активи, у т.ч.	11823622	16010547	22109337	4186925	6098790
Нематеріальні активи	4870	12543	32720	7673	20177
Основні засоби	8568122	12304648	15231712	3736526	2927064
Незавершені капітальні інвестиції	1500430	1869460	3692156	369030	1822696
Довгострокові фінансові інвестиції	1750200	1755267	3129633	5067	1374366
Відстрочені податкові активи	0	68629	23116	68629	-45513
2. Оборотні активи, у т.ч.	18302900	20881053	22416054	2578153	1535001
Запаси	13250000	13885925	15389033	635925	1503108
Дебіторська заборгованість	4090100	5849279	6041983	1759179	192704
Грошові кошти	690000	921054	642802	231054	-278252
Інші оборотні активи	270000	217473	336837	-52527	119364
Витрати майбутніх періодів	2800	7322	5399	4522	-1923
3. Необоротні активи та групи вибуття	-	21	-	21	-21
Баланс	30126522	36891621	44525391	6765099	7633770

Джерело: побудовано автором на основі даних Додатку А і Додатку Б

Характеризуючи дані, наведені у табл. 1.2, зауважимо, що впродовж досліджуваного періоду вартість необоротних активів ТОВ «Епіцентр К» зросла з 11,8 до 22,1 млрд. дол. США (на 87%), що переважно відбулося за рахунок суттєвого зростання вартості основних засобів підприємства: обсяг основних засобів за період 2018-2020 рр. зріс з 8,5 до 15,2 млрд. дол. США (на 78%). Якщо ж говорити про зростання вартості оборотних активів, то воно відбувалося не так стрімко і не так масштабно: за досліджуваний період цей показник збільшився з 18,3 до 22,4 млрд. грн. (на 22%), що було забезпечено переважно за рахунок зростання вартості запасів з 13,2 до 15,3 млрд. грн. (на 16%), а також дебіторської заборгованості з 4,0 до 6,0 млрд. грн. (на 50%).

Якщо ж говорити про зміну вартості пасивів ТОВ «Епіцентр К», то необхідно підкреслити, що за період 2018-2020 рр. відбулося їх зростання передусім за рахунок нарощення обсягів власного капіталу, а також збільшення поточних зобов'язань і забезпечень підприємства (табл. 1.3).

Таблиця 1.3.

**Аналіз динаміки та структури джерел формування пасивів
ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020рр.**

Стаття пасиву	Абсолютна величина, тис. грн.			Абсолютний приріст, тис. грн.	
	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	2019 р./ 2018 р.	2020 р./ 2019 р.
1.Власний капітал, у т.ч.	12458610	14700877	17846696	2242267	3145819
Зареєстрований капітал	158610	158610	158610	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	12300000	14542267	17688086	2242267	3145819
2.Довгострокові зобов'язання і забезпечення	910000	2265426	4455080	1355426	2189654
3.Поточні зобов'язання і забезпечення, у т.ч.	16757912	19925318	22223615	3167406	2298297
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	776000	776000	767497	0	-8503
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	13454053	14514081	16290054	1060028	1775973
Кредиторська заборгованість за розрахунками бюджетом	180545	273257	326833	92712	53576
Розрахунки зі страхування	62528	24716	17379	-37812	-7337
Розрахунки з оплати праці	140000	160208	137988	20208	-22220
Інші поточні зобов'язання	1894166	3667811	4144826	1773645	477015
Поточні забезпечення	250620	509245	539038	258625	29793
Баланс	30126522	36891621	44525391	6765099	7633770

Джерело: побудовано автором на основі даних Додатку А і Додатку Б

Відповідно до даних, наведених у табл. 1.3, за період 2018-2020 рр. обсяги власного капіталу ТОВ «Епіцентр К» зросли з 12,4 до 17,8 млрд. грн. (на 43%), що майже повністю відбулося за рахунок збільшення

нерозподіленого прибутку з 12,3 до 17,6 млрд. грн. (на 43%). Разом з тим, зросли також і обсяги поточних зобов'язань та забезпечень ТОВ «Епіцентр К» за досліджуваний період: цей показник збільшився з 16,7 до 22,2 млрд. грн. (на 33%). Таке зростання обсягів поточних зобов'язань та забезпечень у значній мірі відбулося за рахунок нарощення кредиторської заборгованості підприємства за товари, роботи і послуги з 13,4 до 16,2 млрд. грн. (на 20%). В цілому ж балансова вартість ТОВ «Епіцентр К» за період 2018-2020 рр. зросла з 30,1 до 44,5 млрд. грн. (на 48%), що, на нашу думку, є маркером високої ефективності фінансово-господарської діяльності цього підприємства.

Ще одним показником ефективності фінансово-господарської діяльності ТОВ «Епіцентр К» є зростання обсягів чистого прибутку за період 2018-2020 рр. (табл. 1.4).

Таблиця 1.4.

**Аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Епіцентр К»
за 2018-2020 рр.**

Показник	2018 рік, тис. грн.	2019 рік, тис. грн.	2020 рік, тис. грн.	Абсолютний приріст, тис. грн.	
				2019 р./ 2018 р.	2020 р./ 2019 р.
1. Чистий дохід від реалізації продукції	41400220	43979194	50382425	2578974	6403231
2. Валовий прибуток (збиток)	10999640	13164443	14788755	2164803	1624312
3. Фінансовий результат від операційної діяльності	3700262	4703248	5084784	1002986	381536
4. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	3630712	4423784	4116186	793072	-307598
5. Чистий прибуток	2960712	3602109	3171204	641397	-430905

Джерело: побудовано автором на основі даних Додатку А і Додатку Б

Як свідчать дані табл. 1.4, впродовж 2018-2020 рр. обсяг чистого доходу від реалізації продукції зріс з 41,4 до 50,3 млрд. грн., а чистий прибуток зріс з 29,6 до 31,7 млрд. грн. При цьому в структурі доходів ТОВ

«Епіцентр К» обсяг чистого доходу від реалізації продукції складав левову частину (табл. 1.5).

Таблиця 1.5.

Динаміка доходів ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр.

Показник	2018 рік, тис. грн.	2019 рік, тис. грн.	2020 рік, тис. грн.	Абсолютний приріст, тис. грн.	
				2019 р./ 2018 р.	2020 р./ 2019 р.
1. Чистий дохід від реалізації продукції	41400220	43979194	50382425	2578974	6403231
2. Інші операційні доходи	260235	530835	737243	270600	206408
3. Інші фінансові доходи	180000	3851	211555	-176149	207704
4. Інші доходи	210000	363438	1438592	153438	1075154

Джерело: побудовано автором на основі даних Додатку А і Додатку Б

Якщо говорити про структуру витрат досліджуваного підприємства, то в ній найбільшу частку займає собівартість реалізованої продукції, товарів, послуг (табл. 1.6).

Таблиця 1.6.

Динаміка витрат ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр.

Показник	2018 рік, тис. грн.	2019 рік, тис. грн.	2020 рік, тис. грн.	Абсолютний приріст, тис. грн.	
				2019р./ 2018р.	2020р./ 2019р.
1. Собівартість реалізованої продукції	30400580	30814751	35593670	414171	4778919
2. Адміністративні витрати	540040	751814	872759	211774	120945
3. Витрати на збут	6623200	7985945	8648047	1362745	662102
4. Інші операційні витрати	396373	254271	920408	-142102	666137
5. Втрати від участі в капіталі	0	24516	0	24516	-24516
6. Інші витрати	210000	363438	1438592	153438	1075154
7. Витрати на податок на прибуток	670000	821675	944982	151675	123307

Джерело: побудовано автором на основі даних Додатку А і Додатку Б

Як свідчать дані табл. 1.6, собівартість реалізованої продукції ТОВ «Епіцентр К» за період 2018-2020 рр. зросла з 30,4 до 35,5 млрд. грн. (на 16%), в той час як витрати на збут зросли 6,6 до 8,6 млрд. грн. (на 30%).

Таким чином, можемо зробити висновок, що фінансово-господарська діяльність досліджуваного підприємства за аналізований період в цілому була ефективною та результативною, оскільки зросла як балансова вартість підприємства, так і його чистий прибуток.

1.2. Аналіз імпортої діяльності ТОВ «Епіцентр К»

Характеризуючи особливості діяльності ТОВ «Епіцентр К» щодо імпорту та продажу на території України будівельних матеріалів, необхідно підкреслити, що досліджуване підприємство активно реалізує на території нашої держави будівельні матеріали переважно вітчизняного виробництва, в той час як імпортні товари складають доволі незначну частку цього сегменту бізнесу ТОВ «Епіцентр К».

До того ж, цікавим, на нашу думку, є той факт, що аналізоване підприємство є виробником керамічної плитки – до групи компаній входить підприємство Epiсentr Ceramic Corporation: його виробничі потужності розташовані у Київській обл. (річний обсяг виготовлення продукції складає в середньому близько 6 млн. км²) та Івано-Франківській обл. (річний обсяг виготовлення продукції складає в середньому близько 2,5 млн. км²). При цьому 60% продукції, виробленої на заводі у Київській обл., експортується до Польщі, Голландії, Бельгії, Швейцарії, Угорщини, Німеччини, Білорусі, Литви, Естонії, Таджикистану та Туркменістану [4]. І хоча в рамках нашого дослідження керамічна плитка не розглядатиметься в якості будівельних матеріалів, на нашу думку, доцільно віддати належне досліджуваному підприємству, оскільки ТОВ «Епіцентр К» спромоглося організувати виробництво промислової продукції, яка користується попитом на зовнішніх, зокрема, європейських, ринках.

Якщо ж говорити про діяльність ТОВ «Епіцентр К» щодо імпорту будівельних матеріалів, то необхідно підкреслити, що їх імпорт представлений групами товарів, наведеними у табл. 1.7.

Таблиця 1.7.

Види будівельних матеріалів, які ТОВ «Епіцентр К» імпортує в Україну

Група товарів	Вид будівельних матеріалів, який імпортується
Будівельні суміші	Імпорт представлений ремонтними сумішами, вапном, вогнетривкими сумішами, фіброю будівельною, крейдою будівельною, клеєм для плитки, бетонозмішувачами, стрічками будівельно-монтажними, кутниками штукатурними, скло-сітками
Гіпсокартонні системи	Імпорт представлений кутниками штукатурними, кріпленнями для гіпсокартону, саморізами, дюбелями, скло-сіткою, серп'янкою
Матеріали для утеплення і звукоізоляції	Підприємство імпортує пінопласт, спінений поліетилен, матеріали для технічної ізоляції, спінений каучук, покрівельні плівки та мембрани
Матеріали для покрівлі	Підприємство імпортує бітумну черепицю, листи оцинковані, прозорий шифер ПВХ, полікарбонат, водостік, бітумні листи, мансардні вікна, підшивку софіт, оргскло, цвяхи, куточки кріпильні, покрівельні і будівельно-монтажні стрічки
Будівельна хімія	Імпорт представлений герметиками, пігментами до розчину, засобами для очистки та захисту фасадів
Клеї	Підприємство імпортує клей для плитки, клей монтажний, клей побутовий, рідкі цвяхи, клей ПВА, клей для паркету, клей-герметик, клей для теплоізоляції, клей для лінолеуму та ковроліну

Джерело: побудовано автором на основі Додатку В та даних про підприємство

Більш детальну інформацію щодо імпорту будівельних матеріалів досліджуваного підприємства наведено у Додатку В.

Якщо ж говорити про географічний розподіл імпорту будівельних матеріалів ТОВ «Епіцентр К» в розрізі країн світу, то варто підкреслити, що основними постачальниками цього виду продукції для аналізованого підприємства є Німеччина, Польща, Австрія і Бельгія (табл. 1.8).

Таблиця 1.8.

Географія імпорту будівельних матеріалів ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр., тис. грн.

Регіон/країна	Собівартість імпорту продукції, тис. грн.			
	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2020/2018, %
Країни Північної Америки				
США	1695,1	1994,4	1475,3	87%

Канада	362,4	526,2	282,9	78%
Всього імпортовано	2057,5	2520,6	1758,2	85%
Країни ЄС та Європи				
Великобританія	3495,4	5137,3	3027,2	87%
Молдова	95,7	227,4	291,1	304%
Латвія	1168,2	1738,4	1359,6	116%
Угорщина	471,5	363,8	248,3	53%
Словенія	67,4	98,2	83,6	124%
Словаччина	131,6	283,4	356,8	271%
Естонія	339,6	486,2	512,7	151%
Сербія	63,4	96,1	78,3	124%
Чехія	2854,7	4071,4	4778,9	167%
Польща	36278,4	48284,3	50239,3	138%
Бельгія	14382,2	17969,3	19149,7	133%
Данія	5439,1	7793,6	6479,3	119%
Австрія	11289,5	15893,4	17856,5	158%
Німеччина	50360,1	55054,0	43103,9	86%
Нідерланди	8798,1	11289,5	9923,7	113%
Франція	6386,2	9727,8	12587,7	197%
Фінляндія	6898,2	12856,2	9627,5	140%
Іспанія	4052,0	8158,3	7592,5	187%
Італія	3137,3	4879,3	4811,3	153%
Швейцарія	2893,3	5479,1	3347,5	116%
Всього імпортовано	158601,9	209887,0	195455,4	123%
Країни Азії та Близького Сходу				
Ізраїль	1329,5	1808,8	1184,2	89%
Індонезія	1497,2	1249,5	328,3	22%
Китай	9221,1	7511,2	6612,2	72%
Тайвань	2569,2	1592,2	711,4	28%
Туреччина	11286,3	14787,4	10893,1	97%
Всього імпортовано	25903,3	26949,1	19729,2	76%
<i>Сукупний імпорт підприємства</i>	<i>186562,7</i>	<i>239356,7</i>	<i>216942,8</i>	<i>116%</i>

Джерело: побудовано автором на основі Додатку В та даних про підприємство

Як свідчать дані табл. 1.8, характерною рисою імпоротної діяльності досліджуваного підприємства було те, що ТОВ «Епіцентр К» активно нарощувало імпорт будівельних товарів майже з усіх країн-контрагентів протягом 2018-2019 рр., проте суттєво звузило імпорт за період 2019-2020 рр., що було спричинено логістичними складнощами, обумовленими поширення пандемії COVID-19 і суворими карантинними заходами, запровадженими з метою запобігання розповсюдженню вірусу.

Якщо ж говорити про загальні показники імпортової діяльності, то в цілому за період 2018-2020 рр. обсяг імпорту будівельних матеріалів ТОВ «Епіцентр К» зріс зі 186,5 до 216,9 млн. грн., тобто на 16%. Основними драйверами, які забезпечили таке зростання, були такі країни, як Німеччина, Польща, Австрія і Бельгія: їх сукупна частка в структурі імпорту цього виду продукції за підсумками 2020 року складала майже 60% (табл. 1.9).

Таблиця 1.9.

Десять найбільш вагомих країн в структурі імпорту будівельних матеріалів ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр., %

Країна	Частка країни в загальній структурі експорту		
	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Німеччина	27%	23%	20%
Польща	19%	20%	23%
Австрія	6%	7%	8%
Бельгія	8%	8%	9%
Франція	3%	4%	6%
Туреччина	6%	6%	5%
Фінляндія	4%	5%	4%
Нідерланди	5%	5%	5%
Китай	5%	3%	3%
Іспанія	2%	3%	3%

Джерело: побудовано автором на основі Додатку В та даних про підприємство

Відповідно до даних табл. 1.9, за період 2018-2020 рр. не відбулося якоїсь значної трансформації географічної структури імпорту будівельних матеріалів ТОВ «Епіцентр К». найбільш суттєвими змінами цієї структури було зниження частки Німеччини з одночасним зростанням частки Польщі, внаслідок чого Польща за підсумками 2020 року стала найбільш вагомим постачальником будівельних матеріалів для досліджуваного підприємства. Крім того, дещо зросла частка Австрії, Франції та Бельгії, в той час як частка Китаю і Туреччини в структурі імпорту аналізованого підприємства знизилась.

Оцінюючи товарну структуру імпорту досліджуваного підприємства, слід зазначити, що він є низько-диверсифікованим, а основну частку у вартісному вираженні в ній займають будівельні суміші (табл. 1.10).

Таблиця 1.10.

Товарна структура імпорту будівельних матеріалів ТОВ «Епіцентр К» за 2018-2020 рр.

Товарна група	Обсяги імпорту, млн. грн.			
	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2020/ 2018,%
Обсяги імпорту, млн. грн.				
Будівельні суміші	54389,1	66159,6	52696,3	97%
Гіпсокартонні системи	26823,6	40869,1	31785,1	118%
Матеріали для утеплення і звукоізоляції	11289,2	28636,5	23289,4	206%
Матеріали для покрівлі	23857,1	28632,8	32698,4	137%
Будівельна хімія	38562,2	34892,7	30113,8	78%
Клеї	31641,5	40166	46359,8	147%
<i>Всього імпортовано</i>	<i>186562,7</i>	<i>239356,7</i>	<i>216942,8</i>	<i>116%</i>
Товарна група	Частка товарної групи в загальному обсязі імпорту, %			
	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2020/2018, абсолютне відхилення
Частка товарної групи в загальному обсязі імпорту, %				
Будівельні суміші	29%	28%	24%	-5%
Гіпсокартонні системи	14%	17%	15%	+1%
Матеріали для утеплення і звукоізоляції	6%	12%	11%	+5%
Матеріали для покрівлі	13%	12%	15%	+2%
Будівельна хімія	21%	15%	14%	-7%
Клеї	17%	17%	21%	+4%
<i>Всього імпортовано</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>-</i>

Джерело: побудовано автором на основі Додатку А та даних про підприємство

Як свідчать дані табл. 1.10, за період 2018-2020 рр. відбулася певна трансформація товарної структури імпорту будівельних матеріалів: частка будівельних сумішей знизилась з 29% до 24%, а частка будівельної хімії зменшилась з 21% до 14%. Водночас, зросла частка матеріалів для утеплення і звукоізоляції з 6% до 11%, частка клеїв зросла з 17% до 21%, частка матеріалів для покрівлі збільшилась з 13% до 15%. При цьому вартісні обсяги імпорту цієї товарної групи зросли за досліджуваний період більш ніж на третину, матеріалів для утеплення і звукоізоляції – більш ніж вдвічі, майже у півтора рази зросли обсяги імпорту клеїв, і майже на п'яту частину зріс імпорт гіпсокартонних систем.

РОЗДІЛ 2. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ КРАЇНИ-КОНТРАГЕНТА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТОВ «ЕПЩЕНТР К»

2.1. Дослідження сучасних тенденції розвитку світового ринку будівельних матеріалів

Зростання попиту на житло та активізація будівництва інфраструктурних об'єктів, зростаюча урбанізація, збільшення інвестицій в нерухомість та інші фактори сприяють бурхливому розвитку світового ринку будівельних матеріалів протягом останніх декількох років. Інфраструктурні проекти, зростання чисельності населення, збільшення доходів на душу населення, доступність кредитів та державна підтримка є тими факторами, які, сприяють і у подальшому сприятимуть зростанню будівельного ринку в найближчі роки.

За даними «Mobility Foresights», розвиток будівництва в житловому сегменті розширюється в результаті зростання кількості будівельних стандартів і політик, що вимагають енергоефективних конструкцій. Це призвело до розвитку ринку екологічно-чистих та енергоефективних матеріалів, що використовуються в житловому будівництві. З підвищенням споживчої свідомості та економічного статусу, використанням екологічно-чистих матеріалів, а також розвитком тенденції енергоефективного будівництва у багатоповерхових житлових комплексах та громадах, збільшився попит на міцніші та якісніші будівельні матеріали. Будівельні матеріали широкого асортименту набувають все більшої популярності в домашньому будівництві, що пояснюється зростаючим бажанням отримати компоненти, які дійсно є енергоефективними, вологостійкими, міцними та безпечними у використанні [51].

Необхідно підкреслити, що західні джерела по-різному оцінюють обсяг світового ринку будівельних матеріалів. Так, наприклад, за даними «Research

And Markets», обсяг світового ринку будівельних матеріалів у 2022 році склав 1,060 трлн. дол. США, і ця аналітично-дослідницька компанія прогнозує його зростання до рівня 1,131 трлн. дол. США у 2023 році, а також до рівня 1,632 трлн. дол. США у 2030 році (за умов середньорічного темпу зростання у 5,53%) [52].

Подібні, проте дещо інші оцінки надає аналітично-дослідницька компанія «Precedence Research»: вона оцінює обсяг світового ринку будівельних матеріалів станом на кінець 2022 року у 1,3 трлн. дол. США, проте надає більш оптимістичні прогнози щодо його зростання. Так, за прогнозними оцінками «Precedence Research», обсяг світового ринку будівельних матеріалів впродовж 2023-2032 рр. буде демонструвати середньорічні темпи зростання на рівні 10,97%, а прогнозований обсяг цього ринку у 2032 році складе 3,52 трлн. дол. США [53].

Дещо більш скромні оцінки обсягу світового ринку будівельних матеріалів надає компанія «Globe Newswire»: за її даними, обсяг аналізованого ринку у глобальному вимірі за підсумками 2021 року складав 286,23 млрд. дол. США, а прогнозна оцінка цього ринку у 2022 році досягне 301,95 млрд. дол. США і, за прогнозами «Globe Newswire», середньорічний темп зростання світового ринку будівельних матеріалів складатиме 5,66%, досягнувши позначки у 398,47 млрд. дол. США у 2027 році [54].

На нашу думку, така різниця у оцінках спричинена використанням різних підходів і методик до оцінювання обсягів досліджуваного ринку. Так, наприклад, фахівці «Globe Newswire» та «Research And Markets» до світового ринку будівельних матеріалів відносить різноманітні заповнювачі, цеглу, цемент, керамічну облицювальну та підлогову плитку, композити, скло, метал, збірні вироби із залізобетону, герметики, клеї та гідроізоляційні суміші, а також деревину [52; 55].

Водночас, аналітики компанії «DataM Intelligence» до ринку будівельних матеріалів включають виробників цегли, цементу, піску, заповнювачів та каменю, а серед найбільш використовуваних будівельних

матеріалів визначають скло, сталь, пластмаси, цемент і дерево [56]. Разом з тим, дослідники з «Precedence Research» вважають, що будь-яка речовина, яка використовується у будівництві, є будівельним матеріалом. На думку дослідників з «Precedence Research», основні матеріали, що в даний час використовуються в будівельній галузі, включають цеглу, бетон, цемент, антикорозійні добавки, деревину, кераміку, полімери, сталь, перероблені матеріали, скловолокно, утрамбовану землю, бамбук, бітумні матеріали та сучасні будівельні матеріали [53].

Різними також є оцінки цими компаніями провідних світових виробників будівельних матеріалів. Так, наприклад, фахівці «Globe Newswire» та «Research And Markets» до числа провідних постачальників на світовому ринку будівництва та будівельних матеріалів відносять Ambuja Cements Ltd., Anhui Conch Cement Co, Ltd., Asia Cement Public Company Ltd., Athabasca Minerals Inc., Atlas Concrete, BBMG Corporation Ltd., Boral Limited, CEMEX S.A.B. de C.V., China National Building Material Co., Ltd., Compagnie de Saint-Gobain S.A., CRH PLC, Ferguson PLC, Grasim Industries Limited, HeidelbergCement AG, Jaypree Group, LafargeHolcim Ltd., Lixil Group Corporation та UltraTech Cement Ltd. [52; 55].

Дослідники з «Precedence Research» подібним чином виділяють основних компаній-гравців на світовому ринку будівельних матеріалів, проте цей список дещо відрізняється від того переліку, який наводять джерела з «Globe Newswire»: Anhui Conch Cement, Asahi Glass, BBMG, CEMEX, China National Building, CRH PLC, Daikin Industries, Ferguson, Grasim Industries, HeidelbergCement AG, LafargeHolcim, Masco, Saint-Gobain та Sika [53].

Водночас, експерти «DataIntel» до числа найпотужніших світових виробників будівельних матеріалів відносять інші компанії: крім вищезгаданих CEMEX, Saint-Gobain, HeidelbergCement, LafargeHolcim і China National Building Material Company, сюди також входять Knauf, BaoWu, ArcelorMittal, USG, CSR, Nippon, Etex, Boral, Arauco, AWI, Kronospan і BNBM [57].

З метою дослідження сучасних тенденцій та змін географічної і товарної структури світового ринку будівельних матеріалів, в роботі буде використано статистичні дані Міжнародного торгового центру за 2017-2021 рр. (дані за 2022 рік наразі відсутні). Зазначимо при цьому, що Міжнародний торговий центр до будівельних матеріалів відносить вироби з каменю, гіпсу, цементу, азбесту, слюди або подібних матеріалів (матеріали на кшталт каміння, цегли, бетону, цементу, різноманітних будівельних сумішей тощо), і окремо виділяє ринок деревини, кераміки, полімерів, сталі та інших матеріалів, які також можуть бути використані у будівництві, але класифіковані у інших товарних групах. Тому і вартісні обсяги цього ринку, які надає Міжнародний торговий центр, є значно меншими, ніж наводять аналітично-дослідницькі компанії «Precedence Research», «Globe Newswire», «Research And Markets» та ін.

Відповідно до даних Міжнародного торгового центру, найбільш потужними імпортерами будівельних матеріалів у глобальному вимірі є провідні країни-промислові гіганти Північної Америки (США і Канада), Азії (Китай, Японія і Південна Корея) та Європи (Німеччина, Великобританія, Франція, Італія, Нідерланди), що підтверджується даними табл. 2.1.

Таблиця 2.1.

Топ-10 найбільших країн-імпортерів будівельних матеріалів у світі за період 2017-2021 рр., млрд. дол. США

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Світовий імпорт будівельних матеріалів	48,886	52,546	51,131	47,464	58,123	119%
США	8,399	8,862	8,497	8,011	10,307	123%
Німеччина	3,578	3,939	3,862	3,607	4,206	118%
Франція	1,958	2,120	2,119	1,919	2,393	122%
Великобританія	1,904	2,097	2,096	1,684	2,275	119%
Китай	1,671	1,836	1,771	1,833	2,275	136%
Канада	1,689	1,785	1,637	1,511	1,968	117%
Нідерланди	1,256	1,392	1,383	1,438	1,706	136%
Південна Корея	1,601	1,654	1,512	1,343	1,552	97%
Італія	1,225	1,320	1,284	1,156	1,459	119%
Японія	1,404	1,546	1,539	1,243	1,300	93%

Джерело: побудовано автором на основі даних [58]

Як свідчать дані табл. 2.1, лідером серед країн світу за обсягами імпорту будівельних матеріалів є США, а на 6 місці у цьому списку знаходиться Канада. Це пояснюється тим фактом, що країни Північної Америки, в першу чергу, США і Канада, є країнами з ефективною економічною політикою, високим валовим внутрішнім продуктом, активним впровадженням передової інфраструктури та добре розвиненій екосистемі будівельної індустрії.

Водночас, крім США і Канади, доволі вагомий сегмент світового ринку будівельних матеріалів формують також європейські країни, а збільшення державних інвестицій в інноваційну інфраструктуру є основними факторами розвитку європейського ринку будівельних матеріалів. Крім того, зростаючий попит на фундаменти будівельних конструкцій промислових об'єктів та житлового сектору сприятиме пожвавленню ринку покрівельних і підлогових покриттів, а отже, підвищенню попиту на будівельні матеріали. Разом з тим, розвиток промисловості в регіонах, що розвиваються, головним чином у Східній Європі, сприятиме збільшенню частки європейських країн на світовому ринку будівельних матеріалів [56].

Важливими імпортерами на світовому ринку будівельних матеріалів є також країни Азії – Китай, Японія і Південна Корея. Це пояснюється фактом зростання сектору житлового будівництва в Азійсько-Тихоокеанському Регіоні, яке підтримується урядовими ініціативами, спрямованими на забезпечення житла для громадян, підвищенням рівня доходів населення та прагненням людей до придбання власного житла [56].

Дані табл. 2.1 також засвідчують тенденцію до поступового зростання світового імпорту будівельних матеріалів впродовж 2017-2018 рр., і його обвалу протягом 2019-2020 рр., коли більшість зазначених країн (крім Китаю і Нідерландів) почали скорочувати імпорт цього виду продукції, що було обумовлено поширенням пандемії COVID-19.

Пандемія COVID-19 мала значний негативний вплив на будівельну галузь, яка є чутливою до економічних циклів. У США майже 45%

будівельних підрядників зіткнулися з негативними наслідками спалаху пандемії COVID-19. Через різноманітні обмеження та карантинні заходи всі будівельні роботи були зупинені в Китаї. Близько 44% будівельних компаній в Італії заявили, що пандемія COVID-19 значно ускладнила їхню роботу. Дефіцит сировини, обмеженість кількості робочої сили та обмеження на будівництво порушили ланцюжки поставок і негативно вплинули на пропозицію на ринку будівельних матеріалів. Крім того, через втрату робочих місць або скорочення заробітної плати купівельна спроможність кінцевого споживача також суттєво знизилася [53].

Проте урядові програми підтримки бізнесу та населення у розвинених та інших країнах світу дозволили врятувати національні економіки від краху, що, зокрема, дозволило відновитися і світовому ринку будівельних матеріалів. Так, наприклад, «план порятунку» економіки США передбачав виділення 350 мільярдів доларів США через надзвичайну ситуацію державним і територіальним органам влади для реагування на ситуацію з COVID-19 і відновлення втрачених робочих місць в автомобілебудуванні, нерухомості, готельно-ресторанному бізнесі та інших галузях. Зокрема, це фінансування допомогло зберегти чи підвищити купівельну спроможність людей, які мали намір придбати власне житло у США [53].

За таких умов більшість країн, наведених у табл. 2.1, змогли відновити обсяг імпорту будівельних матеріалів не лише до рівня 2018-2019 рр., але і перевищити показники 2017 року (винятками були лише Японія і Південна Корея).

Цікавим, на нашу думку, є той факт, що передовими експортерами будівельних матеріалів на світовому ринку є половина з країн-основних імпортерів цього виду продукції: мова йде про Китай, Німеччину, США, Японію, Італію, Нідерланди, що підтверджується даними табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

Топ-10 найбільших країн-експортерів будівельних матеріалів у світі за період 2017-2021 рр., млрд. дол. США

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Світовий експорт будівельних матеріалів	51,637	55,607	53,988	52,508	62,884	122%
Китай	11,555	12,284	11,480	12,621	14,021	121%
Німеччина	5,208	5,758	5,393	5,263	6,061	116%
США	3,956	4,102	4,018	3,262	3,853	97%
Італія	3,107	3,260	3,042	2,814	3,522	113%
Японія	2,370	2,521	2,449	2,132	2,622	111%
Іспанія	1,911	2,128	2,126	1,952	2,498	131%
Індія	1,362	1,508	1,699	1,695	2,260	166%
Польща	1,068	1,456	1,529	1,577	1,915	179%
Туреччина	1,204	1,294	1,421	1,474	1,861	155%
Нідерланди	1,217	1,230	1,171	1,168	1,414	116%

Джерело: побудовано автором на основі даних [59]

З даних табл. 2.2 можемо зробити висновок, що найбільш потужним експортером на світовому ринку будівельних матеріалів є Китай – за підсумками 2021 року на цю країну припадала майже чверть світового експорту цього виду продукції (рис. 2.1).

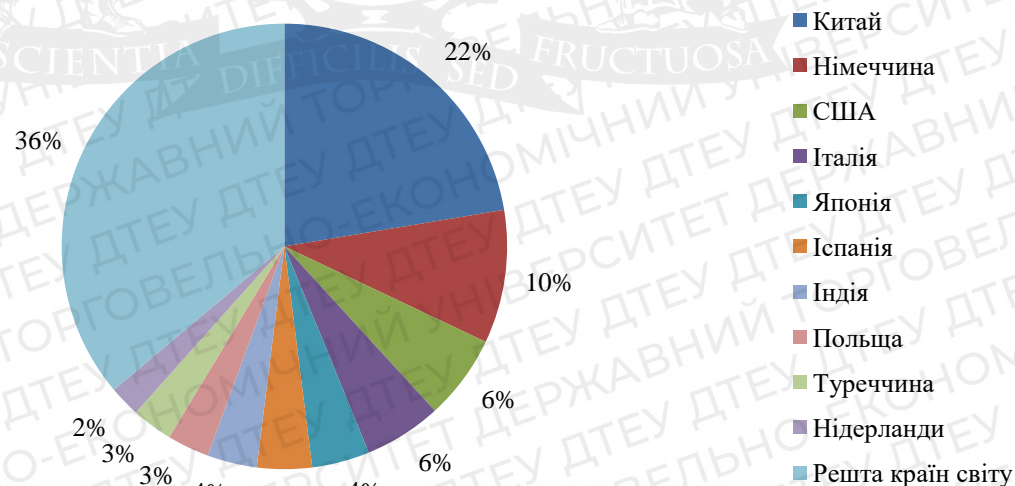

Рис. 2.1. Географічна структура світового експорту будівельних матеріалів за 2021 рік, %

Джерело: побудовано автором на основі даних [59]

Дані, наведені на рис. 2.1, свідчать про те, що другим найбільшим експортером будівельних матеріалів у світі після Китаю є Німеччина, а

третім – США. Сукупно на ці три країни припадає трохи більше третини світового експорту цього виду продукції.

Якщо ж говорити про товарно-видовий розріз світового ринку будівельних матеріалів, то слід зауважити, що в структурі світового імпорту цього виду продукції домінують вироби з цементу, бетону та штучного каміння, каміння для будівництва, а також вироби з каміння – на ці три товарні групи у 2021 році припадало більше половини світового імпорту будівельних матеріалів (табл. 2.3).

Таблиця 2.3.

Основні товарні позиції світового імпорту будівельних матеріалів за період 2017-2021 рр., млрд. дол. США

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Світовий імпорт будівельних матеріалів	48,886	52,546	51,131	47,464	58,123	119%
Вироби з цементу, бетону або штучного каменю, армовані або неармовані	8,301	9,029	8,837	8,609	11,333	137%
Камінь монументальний або будівельний, природний (крім сланцю), оброблений та вироби з нього	10,267	10,430	9,686	9,002	10,885	106%
Вироби з каменю або інших мінеральних речовин, у т.ч. вуглецевих волокон, вироби з вуглецевих волокон	6,683	8,186	8,478	7,299	8,318	124%
Жорна, точильні камені, шліфувальні круги тощо, без каркаса, для фрезерування, шліфування	4,744	5,164	4,933	4,576	5,852	123%
Натуральний або штучний абразивний порошок	4,301	4,579	4,368	4,489	5,407	126%
Шлаковата, кам'яна вата та подібні мінеральні вати; відшарований вермикуліт, керамзит, пінопласт	4,426	4,922	4,756	4,390	5,294	120%
Вироби з гіпсу або композицій на основі гіпсу	2,113	2,165	2,122	2,089	2,483	118%
Вироби з асфальту або подібних матеріалів, наприклад, нафтового бітуму або кам'яновугільного пеку	2,210	2,157	2,026	2,017	2,303	104%
Вироби з азбестоцементу, целюлозоцементу або подібних матеріалів	1,244	1,327	1,342	1,298	1,707	137%
Фрикційні матеріали та вироби з них, наприклад, листи, рулони, смуги, сегменти, диски, шайби	1,437	1,421	1,310	1,119	1,331	93%

Джерело: побудовано автором на основі даних [60]

Цікавим, на нашу думку, є той факт, що товарна структура світового експорту будівельних матеріалів є майже повністю ідентичною до товарної

структури імпорту, наведеної у табл. 2.3, проте експортні потоки основних товарних груп є більшими за імпортні, що підтверджується даними табл. 2.4

Таблиця 2.4.

Основні товарні позиції світового експорту будівельних матеріалів за період 2017-2021 рр., млрд. дол. США

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Світовий експорт будівельних матеріалів	51,637	55,607	53,988	52,508	62,884	122%
Вироби з цементу, бетону або штучного каменю, армовані або неармовані	9,782	10,822	10,808	10,952	14,134	144%
Камінь монументальний або будівельний, природний (крім сланцю), оброблений та вироби з нього	12,090	12,266	11,512	11,680	12,981	107%
Вироби з каменю або інших мінеральних речовин, у т.ч. вуглецевих волокон, вироби з вуглецевих волокон	7,064	8,545	8,627	7,471	8,822	125%
Жорна, точильні камені, шліфувальні круги тощо, без каркаса, для фрезерування, шліфування	4,632	4,935	4,666	4,440	5,569	120%
Натуральний або штучний абразивний порошок	4,548	4,744	4,478	4,580	5,463	120%
Шлаковата, кам'яна вата та подібні мінеральні вати; відшарований вермикуліт, керамзит, пінопласт	4,402	4,898	4,760	4,418	5,389	122%
Вироби з асфальту або подібних матеріалів, наприклад, нафтового бітуму або кам'яновугільного пеку	2,103	2,196	2,015	1,985	2,353	112%
Вироби з гіпсу або композицій на основі гіпсу	1,852	2,019	1,946	1,973	2,352	127%
Вироби з азбестоцементу, целюлозо-цементу або подібних матеріалів	1,216	1,258	1,281	1,246	1,583	130%
Фрикційні матеріали та вироби з них, наприклад, листи, рулони, смуги, сегменти, диски, шайби	1,471	1,436	1,308	1,125	1,376	94%

Джерело: побудовано автором на основі даних [61]

Дані, наведені у табл. 2.4, свідчать про той факт, що світовий експорт будівельних матеріалів за період 2017-2021 рр. зріс більш суттєво, ніж світовий імпорт. Так, експорт збільшився з 51,6 до 62,8 трлн. дол. США за аналізований період (на 22%), а імпорт – з 48,8 до 58,1 трлн. дол. США (на 19%).

Слід зазначити, що на світовий ринок будівельних матеріалів впливає також постійна політична та економічна невизначеність у зв'язку з повномасштабною військовою агресією Російської Федерації відносно нашої держави, яка розпочалася наприкінці лютого 2022 року, і триває нині. Негативні наслідки військового конфлікту проявляються в усьому світі, особливо в Східній Європі, Європейському Союзі, Східній і Центральній Азії та США. Очікується, що потенційні наслідки триваючої війни та невизначеності у Східній Європі матимуть негативний вплив на Україну і відгукнуться важкими довгостроковими наслідками для Росії. Проте в даний момент оцінити наслідки впливу російсько-української війни на світовий ринок будівельних матеріалів вкрай складно, оскільки немає офіційних статистичних даних за 2022 рік.

2.2. Аналіз показників розвитку ринку будівельних матеріалів в Україні

Аналіз вітчизняного ринку будівельних матеріалів, який здійснили експерти аналітично-дослідницької компанії «Pro Consulting», показав, що ще до початку повномасштабної агресії Російської Федерації відносно нашої держави цей ринок перебував у кризовому стані: ще у 2018 році фахівці «Pro Consulting» констатували стагнацію в даній галузі. Ряд карантинних обмежень, запроваджених з метою боротьби з розповсюдженням пандемії COVID-19, сприяв посиленню деструктивних явищ на українському ринку будівельних матеріалів. Так, у 2020 році значно знизилися обсяги роздрібного продажу товарів для будівництва, було скасовано або заморожено низку інвестиційних проектів. Лише наприкінці 2020 року на ринку будівельних матеріалів в Україні було зафіксовано зростання попиту, що тоді вважалося ознакою початку виходу з галузі зі стану стагнації [62].

У 2021 році відбулося зростання обсягів будівництва та, відповідно, попиту на будівельні матеріали в Україні. Одним із каталізаторів

пожвавлення ринку стало запровадження урядової програми «Велике будівництво», яке співпало у часі з суттєвим зростання цін на ринку будівельних матеріалів в Україні (40-60% за окремими групами товарів) [62].

Однак з початком повномасштабного військового вторгнення Російської Федерації на територію України вітчизняний ринок будівельних матеріалів зазнав руйнівного впливу таких факторів:

- знищення матеріальної бази підприємств, що випускають продукцію ринку будівельних матеріалів України;
- втрата контролю за значними територіями нашої країни;
- порушення логістики постачання сировини та ресурсів, каналів збуту [62].

Як свідчать дані Державної служби статистики України, обсяги продажу будівельних матеріалів у 2022 році знизилися майже вдвічі порівняно з показником 2021 року (табл. 2.5).

Таблиця 2.5.

Загальні показники обсягів реалізації будівельних матеріалів в Україні та за її межі за період 2017-2022 рр., млн. грн.

Країна	Роки						2022/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Обсяг реалізованої промислової продукції (включно з експортом) без ПДВ та акцизу							
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	70494,9	83645,0	91161,2	104297,2	135567,1	68387,9	97%
в тому числі:							
Виробництво скла та виробів зі скла	9975,1	12217,2	13548,2	13397,8	16405,0	12809,6	128%
Виробництво вогнетривких виробів	3075,2	3654,3	3669,8	2939,8	3810,5	2197,9	71%
Виробництво будівельних матеріалів із глини	6757,6	7549,5	7404,1	7292,5	9532,6	4418,3	65%
Виробництво керамічних плиток і плит	4980,5	5470,3	5157,6	5178,2	6682,8	2861,6	57%
Виробництво цегли, черепиці та інших будівельних виробів із випаленої глини	1777,1	2079,2	2246,5	2114,3	2849,8	1556,7	88%
Виробництво іншої продукції з фарфору та кераміки	1490,0	1672,1	1690,4	1626,7	2084,8	1388,6	93%

Виробництво цементу, вапна та гіпсових сумішей	15363,6	16684,5	19323,1	20239,5	23583,5	15084,7	98%
Виготовлення виробів із бетону, гіпсу та цементу	23031,4	26518,5	30348,0	32939,1	42531,0	21698,8	94%
Різання, оброблення та оздоблення декоративного та будівельного каменю	н/д	н/д	455,9	483,6	602,5	267,0	-
Виробництво абразивних виробів і неметалевих мінеральних виробів	10397,3	14912,6	14721,7	25378,2	37017,2	10523,0	101%

Джерело: побудовано автором на основі даних [63-69]

Як свідчать дані табл. 2.5, обсяги реалізованих будівельних матеріалів на території України та за її межами знизилися у 2022 році порівняно з показниками 2021 року в першу чергу у зв'язку з різким обвалом продажів таких груп товарів:

- цементу, вапна і гіпсових сумішей – з 23,5 до 15,0 млрд. грн.;
- виробів з бетону, гіпсу та цементу – з 42,5 до 21,6 млрд. грн.;
- абразивних виробів – з 37,0 до 10,5 млрд. грн.;
- будівельних матеріалів з глини – з 9,5 до 4,4 млрд. грн.;
- інших груп товарів.

Необхідно підкреслити, що переважна частина будівельних матеріалів, які були реалізовані вітчизняними підприємства, була спрямована на задоволення потреб внутрішнього ринку, в той час як за межі України було реалізовано відносно незначні обсяги цього виду продукції (табл. 2.6).

Таблиця 2.6.

Показники обсягів реалізації будівельних матеріалів за межі України за період 2017-2022 рр., млн. грн.

Країна	Роки						2022/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Обсяг реалізованої промислової продукції за межі України							
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	9029,2	10231,8	10691,7	12348,8	15252,7	9826,0	109%
в тому числі:							
Виробництво скла та виробів зі скла	2717,9	3244,6	3877,4	5433,9	6303,6	4131,2	152%
Виробництво	486,0	450,4	545,0	475,0	565,1	202,6	42%

вогнетривких виробів							
Виробництво будівельних матеріалів із глини	2094,6	2039,0	1672,2	1971,0	2618,1	485,3	23%
Виробництво керамічних плиток і плит	н/д	н/д	1627,9	1878,2	н/д	н/д	-
Виробництво цегли, черепиці та інших будівельних виробів із випаленої глини	н/д	н/д	44,3	92,8	н/д	н/д	-
Виробництво іншої продукції з фарфору та кераміки	621,7	632,8	643,3	628,4	917,1	н/д	-
Виробництво цементу, вапна та гіпсових сумішей	н/д	н/д	709,1	н/д	н/д	н/д	-
Виготовлення виробів із бетону, гіпсу та цементу	249,5	254,2	227,1	292,7	283,0	236,7	95%
Різання, оброблення та оздоблення декоративного та будівельного каменю	н/д	н/д	174,3	н/д	н/д	49,0	-
Виробництво абразивних виробів і неметалевих мінеральних виробів	2312,3	2749,5	2843,3	2405,3	3130,6	2123,3	92%

Джерело: побудовано автором на основі даних [63-69]

Зазначимо, що дані Державної служби статистики України, наведені у табл. 2.6, не є інформативними, оскільки дають можливість зробити певні висновки щодо продажу за межі нашої держави лише окремих груп товарів. Для отримання більш повної картини використаємо дані Міжнародного торгового центру (в даний момент доступні дані лише включно по 2021 рік).

Зазначимо при цьому, що будівельні матеріали в структурі зовнішньої торгівлі України товарами займають доволі незначну частку, тому, наприклад, дані щодо обсягів імпорту будуть наводитися лише за тими товарними групами, обсяг експорту яких перевищує 5 млн. дол. США., а імпорту – 20 млн. дол. США у 2021 році.

Відповідно до даних Міжнародного торгового центру, за період 2017-2021 рр. Україна імпортувала переважно такі групи будівельних товарів, як вироби з каменю, мінеральні вати, сировину для виробництва асфальту, вироби з цементу/бетону, та інші види продукції (табл. 2.7).

Таблиця 2.7.

**Основні товарні позиції імпорту будівельних матеріалів в Україну
за період 2017-2021 рр., млн. дол. США**

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Сукупний імпорт будівельних матеріалів в Україну	181,684	234,877	226,853	213,679	258,818	142%
Вироби з каменю або інших мінеральних речовин, у т.ч. вуглецевих волокон, вироби з вуглецевих волокон	54,135	87,250	73,760	53,446	61,891	114%
Шлаковата, кам'яна вата та подібні мінеральні вати; відшарований вермикуліт, керамзит, пінопласт	28,122	41,509	35,636	38,313	43,218	154%
Вироби з асфальту або подібних матеріалів, наприклад, нафтового бітуму або кам'яновугільного пеку	18,744	15,943	25,646	27,308	32,228	172%
Вироби з цементу, бетону або штучного каменю, армовані або неармовані	16,477	24,697	28,542	25,801	31,412	191%
Натуральний або штучний абразивний порошок	15,291	16,194	17,400	19,919	24,672	161%
Жорна, точильні камені, шліфувальні круги тощо, без каркаса, для фрезерування, шліфування	16,180	15,976	15,499	19,945	23,423	145%
Камінь монументальний або будівельний, природний (крім сланцю), оброблений та вироби з нього	15,893	15,486	14,050	14,247	20,039	126%

Джерело: побудовано автором на основі даних [70]

Як свідчать дані табл. 2.7, за період 2017-2021 рр. найбільш вагомою товарною групою, які було імпортовано в Україну, були вироби з каменю – на цю товарну групу припадало трохи менше чверті сукупного імпорту будівельних матеріалів у 2021 році. Можна також констатувати суттєве збільшення імпорту всіх без винятку товарних груп, наведених у табл. 2.7, протягом 2017-2021 рр., що у підсумку призвело до зростання сукупного імпорту будівельних матеріалів в Україну на 42% за аналізований період.

Необхідно підкреслити, що у зовнішній торгівлі будівельними матеріалами Україна є нетто-імпортером цього виду продукції, оскільки, наприклад, лише у 2021 році обсяг експорту будівельних матеріалів з України був вдвічі нижчим за обсяг відповідного імпорту (табл. 2.8).

Таблиця 2.8.

**Основні товарні позиції експорту будівельних матеріалів в Україну
за період 2017-2021 рр., млн. дол. США**

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Сукупний експорт будівельних матеріалів з України	88,421	103,403	101,833	102,506	125,021	141%
Шлаковата, кам'яна вата та подібні мінеральні вати; відшарований вермикуліт, керамзит, пінопласт	20,326	25,664	26,774	22,478	25,891	127%
Жорна, точильні камені, шліфувальні круги тощо, без каркаса, для фрезерування, шліфування	13,757	16,173	17,562	19,199	25,619	186%
Камінь монументальний або будівельний, природний (крім сланцю), оброблений та вироби з нього	14,296	14,479	14,811	14,659	17,891	125%
Бруківка, бордюри та плити з природного каменю (крім сланцю)	14,235	16,468	13,946	13,907	16,487	116%
Натуральний або штучний абразивний порошок	6,925	7,795	7,995	11,473	15,412	223%
Вироби з цементу, бетону або штучного каменю, неармовані або армовані	4,768	5,926	5,481	6,839	7,370	155%
Вироби з каменю або інших мінеральних речовин, у т.ч. вуглецевих волокон, вироби з вуглецевих волокон	3,058	4,323	3,611	3,074	6,262	205%

Джерело: побудовано автором на основі даних [71]

Дані, наведені у табл. 2.8, засвідчують активне нарощення експортних поставок будівельних матеріалів з України до інших країн світу, яке за період 2017-2021 рр. склало 41%. Зауважимо при цьому, що основними ринками збуту будівельних матеріалів для вітчизняних компаній є сусідні країни-колишні члени СРСР (Росія, Молдова, Білорусь), а також окремі країни ЄС (Польща, Німеччина), а постачальниками будівельних матеріалів є ці ж країни, проте лідером в даному випадку серед них є Китай (табл. 2.9).

Таблиця 2.9.

**Основні торговельні партнери України у зовнішній торгівлі
будівельними матеріалами за 2017-2021 рр.**

Країна	Роки					2021/ 2017, %
	2017	2018	2019	2020	2021	
Сукупний експорт будівельних матеріалів з України	88,421	103,403	101,833	102,506	125,021	141%
Російська Федерація	29,278	30,339	29,863	28,679	32,808	112%
Польща	9,754	12,122	9,103	12,375	16,845	173%
Німеччина	3,884	5,502	7,321	8,125	12,004	309%
Молдова	10,749	11,226	11,631	10,346	11,223	104%
Білорусь	7,053	8,470	10,711	7,466	8,489	120%

Сукупний імпорт будівельних матеріалів в Україну	181,684	234,877	226,853	213,679	258,818	142%
Китай	49,402	78,076	61,223	47,878	56,592	115%
Польща	26,643	33,835	28,983	33,353	40,285	151%
Білорусь	18,161	22,257	37,083	33,364	34,218	188%
Російська Федерація	20,298	27,435	20,633	24,346	32,267	159%
Німеччина	15,830	17,351	19,937	18,708	21,332	135%

Джерело: побудовано автором на основі даних [72-73]

Експерти «Pro Consulting» наголошують на існуванні низки проблем розвитку виробництва будівельних матеріалів в Україні, зокрема:

- на ринку сухих будівельних сумішей. Припинилося використання близько 57% виробничих потужностей цього виду продукції ринку будівельних матеріалів в Україні, які опинилися на окупованих територіях, у зонах боїв або зруйнованих обстрілами [62];

- теплоізоляційних матеріалів – втрачено близько чверті виробничих потужностей [62].

За деякими даними, втрати від війни на ринку будівельних матеріалів за сегментами є наступними:

- ринок сухих цементних сумішей - втрати виробничих потужностей складають 20% (підприємства в Харківській і Миколаївській областях, Херсоні, Павлограді). Працюють не на повну потужність ще 10 заводів у різних регіонах країни;

- ринок сухих гіпсових сумішей - втрати 75% (зупинення виробництва); ринок скла – втрати 75-90% (зупинено імпорт із РФ і Білорусі);

- ринок скловати – втрати близько 90% (зупинено імпорт із РФ і Білорусі);

- ринок кам'яної вати – втрати внаслідок воєнних дій: 30% виробництва та 5% імпорту (зупинено імпорт із РФ і Білорусі) [74].

Експерти «Pro Consulting» також погоджуються з тою тезою, що на ринок будівельних матеріалів в Україні припинилося постачання товарів, які раніше імпортувалися з Росії та Білорусі – скла, будівельної хімії, оздоблювальних матеріалів та інших. Переорієнтація на інші країни потребує

часу та ускладнена підвищенням вартості палива для транспорту та блокуванням морських портів [62]. На наявності значних логістичних проблем для забезпечення імпорту наголошують також і інші джерела. Так, наприклад, за даними «Interfax», заблоковані поставки імпортних складових через порти України і вимушують імпортерів перебудувати логістичні маршрути сухопутними шляхами. З іншої сторони, ускладнилися маршрути внутрішніх перевезень від виробництва до будівельних майданчиків, іноді через склади тимчасового зберігання та/чи акумулювання крупних чи збірних контрактованих партій [75].

Таким чином, можемо зробити висновок, що сировину та будівельні матеріали, які ще донедавна виготовляли українські виробники, доводиться (і у майбутньому доведеться) імпортувати з інших країн, що актуалізує питання пошуку відповідних виробників за межами України.

РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ЩОДО ІМПОРТУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К» ЗІ СЛОВАЧЧИНИ

3.1. Організаційне забезпечення здійснення імпорту ТОВ «Епіцентр К» будівельних матеріалів зі Словаччини

У попередньому розділі роботи нами було виявлено, що доволі вагому роль у товарній структурі імпорту будівельних матеріалів нашої держави займають вироби з асфальту, та, зокрема, бітуму – ця товарна група посідала третє місце за вартісними обсягами імпорту в Україну у 2021 році. Необхідно підкреслити, що до початку повномасштабної збройної агресії відносно нашої держави з боку Російської Федерації основним постачальником бітуму в Україну була Білорусь, яка є сателітом і посібником країни-агресора. Так, за даними вітчизняних ЗМІ, у 2015 році 92,3% імпортованого бітуму складала продукція білоруського виробництва, у 2020 році цей показник знизився до 67,7%, а у 2021 році Білорусь забезпечила 55% сукупного імпорту бітуму в Україні [76-77].

Очевидним є той факт, що в сучасних реаліях наша держава не буде продовжувати імпорт бітуму та виробів з нього з Білорусі в силу напруження двосторонніх політичних відносин між Україною та цією державою через її пособництво у нападі Російською Федерації на нашу країну в лютому 2022 року. За таких умов особливої актуальності набуває питання пошуку альтернативних країн-постачальників бітуму та виробів з нього з метою забезпечення потреб внутрішнього ринку в Україні.

З нашої точки зору, доволі перспективним напрямом диверсифікації товарної та географічної структури імпорту будівельних матеріалів ТОВ «Епіцентр К» є імпорт бітумної черепиці – оздоблювального матеріалу для покрівлі з внутрішньою структурою, схожою на традиційний термозварний руберойд. Основою цього виду покриття є скловолокно, а верх полотна

виконано з мінеральних посипань, які забезпечують потрібний візуальний ефект. Нижня сторона черепиці захищена ізоляційним шаром бітумного покриття. Бітумна черепиця характеризується довговічністю і універсальністю. Цей матеріал випускається в листах відносно великих розмірів (зазвичай близько 30×100 см), що прискорює темп роботи, і в той же час не ускладнює монтаж. Перевагою бітумної черепиці є стійкість до зміни погодних умов та її довговічність [78].

Необхідно підкреслити, що досліджуване підприємство реалізує в мережі власних магазинів доволі обмежений асортимент бітумної черепиці, який представлений виробником з України та Італії (табл. 3.1).

Таблиця 3.1.

Асортимент бітумної черепиці, яку реалізовує ТОВ «Епіцентр К»

Назва бренду	Країна-виробник	Види бітумної черепиці
Aquazol	Україна	Бітумна черепиця гнучка Мозаїка коричнева; бітумна черепиця гнучка Мозаїка червона
Tegola	Італія	Бітумна черепиця гнучка ECO ROOF HEXAGONAL Mixed Slate; бітумна черепиця гнучка ECO ROOF HEXAGONAL Mixed Red; бітумна черепиця гнучка ECO ROOF HEXAGONAL Mixed Green; бітумна черепиця ECO ROOF HEXAGONAL Mixed BROWN
Matizol	Польща	Бітумна черепиця РАТІО сота графіт; бітумна черепиця РАТІО сота червоний відтінений; бітумна черепиця РАТІО сота червоний; бітумна черепиця РАТІО сота коричньовий

Джерело: побудовано автором на основі даних [79]

Як свідчать дані табл. 3.1, ТОВ «Епіцентр К» на даний момент пропонує своїм клієнтам всього 12 видів бітумної черепиці, два з яких є продукцією українського виробника, а решта 10 – італійського та польського, тобто пропонований асортимент є доволі вузьким.

Аналіз даних профільних джерел дав змогу дійти до висновку, що на світовому ринку бітумної черепиці доволі потужними і якісними виробниками цього виду продукції є всього декілька компаній, зокрема Tegola (ТОВ «Епіцентр К», як зазначалося, вже імпортує продукцію цього бренду), ІКО, Katerpal, Icopal, Shinglas і GAF [80-81]. При цьому, за даними «Itera Group», компанія ІКО була другим найбільш якісним виробником бітумної черепиці у світі після Tegola у 2021 році [81].

Компанія ІКО – це провідний європейський виробник бітумної черепиці замкнутого циклу: від видобутку матеріалу, до виготовлення покрівлі. Концерн було засновано 1951 року в Канаді, і на сьогоднішній день його загальний штат нараховує понад 3500 співробітників, а виробничі потужності компанії включають більш ніж 25 заводів в Канаді, США, Англії, Бельгії, Голландії, Франції та Словаччині. Компанія постачає покрівельну продукцію в 96 країн світу. ІКО – світовий лідер з виготовлення та продажу покрівельної м'якої черепиці, яку використовують у приватному та промисловому будівництві [82].

На кожному виробництві проводять обробку бітуму гарячим повітрям, що підвищує експлуатаційні характеристики та стійкість готового матеріалу перед температурними й атмосферними впливами. Покриття даху бітумною черепицею тривалий час зберігає привабливий зовнішній вигляд, тому що забарвлюється спеціальними гранулами. Компанія ІКО несе відповідальність за якість кожного гонту, бо використовує власні скловолокна і перевіряє всі етапи виробництва. Незалежно від країни, де розташоване виробництво, на заводах всюди використовуються новітні технології та сучасне обладнання. На всіх своїх заводах ІКО впроваджує програму безперервного вдосконалення, яка включає оновлення обладнання та систем і процесів переробки з метою максимізації ефективності та продуктивності, зменшення відходів, а також підвищення продуктивності та безпеки [82].

Зазначимо також, що в сучасних реаліях під час вибору компанії та країни-контрагента для здійснення імпорту вагому роль для ТОВ «Епіцентр

К» відіграє фактор географічної близькості, оскільки внаслідок бойових дій і ракетних обстрілів на території нашої держави було зруйновано нафтопереробні заводи, що разом зі значною девальвацією гривні спричинило дефіцит і суттєве подорожчання вартості паливно-мастильних матеріалів. До того ж, девальвація гривні призвела до значного зростання вартості технічного обслуговування автомобільних транспортних засобів, що у підсумку спричинило подорожчання вартості транспортування імпортованих товарів. Тому, з нашої точки зору, ТОВ «Епіцентр К» доцільно розглянути можливості імпорту бітумної черепиці лише з тих заводів ІКО, які знаходяться у безпосередній близькості до кордонів нашої держави, і найбільш перспективним у цьому плані нами вбачається можливість імпорту цього виду продукції зі Словаччини – мова йде про компанію «ІКО Slovakia, s.r.o.», виробничі потужності якої знаходяться у м. Сениця.

Зазначимо також, що компанія ІКО випускає доволі широкий ряд номенклатури бітумної черепиці, проте, з нашої точки зору, доцільно розглядати відносно доступні цінові категорії, тобто бюджетний сегмент. Таким видом черепиці є Superglass – економічна бітумна черепиця, яка відповідає високим стандартам якості і є оптимальним варіантом для «першого контакту» [83]. Основні технічні характеристики бітумної черепиці Superglass компанії «ІКО Slovakia, s.r.o.» наведено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2.

Технічні характеристики бітумної черепиці Superglass «ІКО Slovakia, s.r.o.»

Довжина (EN 544)	1000 мм (± 3)
Ширина (EN 544)	336 мм (± 3)
Вага	± 9.6 кг/м ²
Об'єм упаковки	3 м ² у пачці
Гонтів в упаковці, шт.	21
Вогнетривкість	BroofT1
Реакція на вогонь	class E
Ціна за 1 м ² , євро	11,9
Ціна за пачку, євро	35,7

Джерело: побудовано автором на основі даних [83-84]

Якщо говорити про специфіку нормативно-правового регулювання імпорту в Україну бітумної черепиці, то слід зазначити, що основу нормативно-правового регулювання імпорту виробів з деревини зі Словаччини до нашої країни складають норми Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [85].

При здійсненні операцій імпорту будемо враховувати той факт, що транспортування бітумної черепиці зі складу компанії «ІКО Slovakia, s.r.o.» у м. Сениця до складу ТОВ «Епіцентр К» у м. Київ буде здійснювати транспортна компанія «Мак-Транс» вантажним автомобілем. При цьому обслуговуючим банком компанії «ІКО Slovakia, s.r.o.» є банк «ТАТРА Банка», а обслуговуючим банком ТОВ «Епіцентр К» є «Sense Bank».

Алгоритм організації зовнішньоторговельної операції при імпорті досліджуваним підприємством бітумної черепиці зі Словаччини включає певні етапи, зокрема:

I етап: ТОВ «Епіцентр К» надсилає запит до «ІКО Slovakia, s.r.o.» про бажання придбати бітумну черепицю.

II етап: «ІКО Slovakia, s.r.o.» надсилає оферту.

III етап: ТОВ «Епіцентр К» акцептує оферту.

IV етап: ТОВ «Епіцентр К» укладає попередній договір на умовах СІР Київ з формою платежу банківський переказ проти поставки товару і відсилає в «ІКО Slovakia, s.r.o.» один примірник.

V етап: «ІКО Slovakia, s.r.o.» акцептує та повертає підписаний проект контракту без змін чи доповнень.

VI етап: «ІКО Slovakia, s.r.o.» передає в «ТАТРА Банка» товаророзпорядчі документи.

VII етап: «ТАТРА Банка» надсилає товаророзпорядчі документи «Sense Bank», який перевіряє їх на відповідність.

VIII етап: «Sense Bank» відправляє товаророзпорядчі документи ТОВ «Епіцентр К».

IX етап: ТОВ «Епіцентр К» перевіряє документи на відповідність і акцептує.

X етап: Здійснення платежу від ТОВ «Епіцентр К».

XI етап: ТОВ «Епіцентр К» повідомляє «ІКО Slovakia, s.r.o.» про готовність прийняти товар.

XII етап: «ІКО Slovakia, s.r.o.» повідомляє ТОВ «Епіцентр К» про готовність відвантажувати товар відповідно до базисних умов поставки СІР Київ.

XIII етап: Переказ коштів через банківську установу від ТОВ «Епіцентр К» на рахунок «ІКО Slovakia, s.r.o.».

XIV етап: «ІКО Slovakia, s.r.o.» укладає договір з транспортно-експедиторською компанією «Мак-Транс» про доставку товару на свій склад, відповідно до якого «Мак-Транс» повинна здійснити усі розрахунки, які виникнуть у процесі транспортування.

XV етап: «Мак-Транс» направляє лист у страхову компанію, з якою укладено генеральний поліс щодо страхування вантажів, із проханням застрахувати вантаж на період його транспортування, а страховий поліс виписати на ТОВ «Епіцентр К».

XVI етап: «Мак-Транс» здійснює перевезення до території України, митне очищення товарів на території України та сплачує ПДВ.

XVII етап: Транспортування продовжується на території України на склад ТОВ «Епіцентр К».

XVIII етап: ТОВ «Епіцентр К» дає доручення своєму банку здійснити переказ грошей за поставлений товар в банк експортера.

XIX етап: «Sense Bank» здійснює переказ коштів до «TATRA Banka».

XX етап: «TATRA Banka» інформує «ІКО Slovakia, s.r.o.» про одержання коштів.

Відобразимо етапи здійснення операцій щодо імпорту ТОВ «Епіцентр К» бітумної черепиці зі складу компанії «ІКО Slovakia, s.r.o.» графічно у вигляді діаграми Ганта (рис. 3.1).

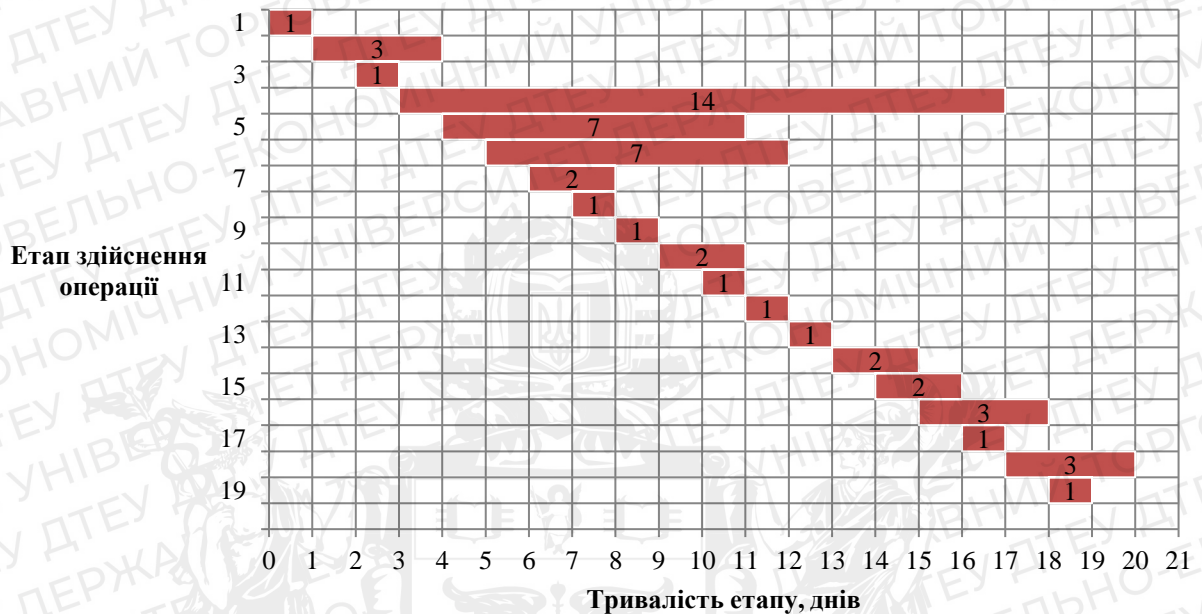

Рис. 3.1. Етапи здійснення імпоротної операції щодо ввезення в Україну ТОВ «Епіцентр К» бітумної черепиці зі складу компанії «ІКО Slovakia, s.r.o.»

Джерело: побудовано автором

Характеризуючи особливості митного-тарифного і нетарифного регулювання імпорту бітумної черепиці в Україну, необхідно підкреслити, що, відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС цей вид продукції є у переліку зниження ввізних мит України для товарів, які ввозяться з країн ЄС на митну територію України в режимі імпорту (ставка мита в даний момент складає 0%, тобто такий імпорт не обкладається митом). Разом з тим, при ввезенні бітумної черепиці на митну територію України базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість, а ставка оподаткування складає 20%. Зазначимо також, що з Україна не застосовує заходи нетарифного регулювання імпорту бітумної черепиці з ЄС, створюючи тим самим сприятливі умови для імпортування цього виду продукції на територію нашої держави.

3.2. Прогнозна оцінка результативності імпорту ТОВ «Епіцентр К» будівельних матеріалів зі Словаччини

На нашу думку, під час здійснення імпорту бітумної черепиці зі Словаччини ТОВ «Епіцентр К» доцільно у співпраці з «ІКО Slovakia, s.r.o.» застосовувати прямий метод імпорту, оскільки в такому випадку досліджуване підприємство отримає можливість знизити вартість імпорту через відсутність комісії посередникам, зменшує можливі ризики від посередництва, може більш ретельно контролювати торгові операції.

Що стосується базисних умов поставки майбутньої угоди, то, на нашу думку, найбільш доцільним варіантом вбачається використання умов СІР Київ, оскільки, відповідно до цих умов, зобов'язання щодо оплати вартості транспортування товару до визначеного пункту призначення покладено на продавця. Тобто за умов СІР Київ досліджуване підприємство бере на себе будь-які додаткові витрати та всі ризики, які можуть виникнути вже після здійснення поставки. Проте відповідно до умов СІР на продавця покладено також обов'язок забезпечити страхування вантажу на користь покупця проти ризику пошкодження чи втрати товару під час перевезення.

Умовами СІР передбачено забезпечення продавцем надання покупцю певного переліку документів, зокрема, комерційного рахунку-фактури, договору перевезення, договору страхування, повідомлення про здійснення поставки товару. Крім того, передбачено також надання покупцю за власний рахунок, якщо так прийнято, звичайних транспортних документів відповідного транспорту, щодо якого укладено договір перевезення.

Крім вищезазначених, товаросупровідними документами при здійсненні імпортних операцій щодо ввезення в Україну бітумної черепиці також є: копія контракту; митна накладна – є підставою для відшкодування експортного ПДВ або нарахування податкового кредиту при імпорті; пакувальний лист; сертифікат якості; сертифікат походження.

Основні умови щодо імпорту бітумної черепиці ТОВ «Епіцентр К» зі Словаччини наведено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3.

Умови імпорту бітумної черепиці ТОВ «Епіцентр К» зі Словаччини

Назва товару згідно УКТЗЕД	Вироби з асфальту або аналогічних матеріалів (наприклад, з нафтового бітуму або кам'яновугільного пеку): - інші: - - інші
Основна одиниця виміру	Кг
Додаткова одиниця виміру	Немає
Код товару згідно УКТЗЕД	6807 90 00 90
Ставка ввізного мита	0%
Ставка ПДВ	20%

Джерело: побудовано автором за даними [86]

Здійснюючи прогнозу оцінку результативності операцій з імпорту бітумної черепиці для ТОВ «Епіцентр К», будемо виходити з умов, що досліджуване підприємство здійснює купівлю партії продукції у компанії «ІКО Slovakia, s.r.o.» у обсязі 1000 упаковок на умовах СІР Київ, що передбачає доставку вантажу компанією «Мак-Транс» вантажним автомобілем до розподільчого центру досліджуваного підприємства у м. Київ. Зазначимо при цьому, що вартість транспортування від Сениці до Києва враховується, виходячи з ціни 19600 грн. [87], але до словацько-українського кордону, вартість транспортування складає 300 євро за курсом НБУ 39,24 грн./євро, а від кордону до складу ТОВ «Епіцентр К» у м. Київ решту вартості перевезення сплачує досліджуване підприємство.

Розрахунок показників імпорту в Україну бітумної черепиці зі Словаччини для ТОВ «Епіцентр К» за вище перелічених умов наведено у табл. 3.4.

Таблиця 3.4.

Розрахунок показників імпорту в Україну бітумної черепиці зі Словаччини для ТОВ «Епіцентр К»

Постачальник	«ІКО Slovakia, s.r.o.»
Країна походження	Словаччина
Обсяг партії	1000 упаковок

Вартість одиниці товару у євро	35,7 євро
Вартість 1000 упаковок товару у євро	35700 євро
Умови поставки	СІР Київ
Вартість транспортування з кордону України до Києва	300 євро
Мито	0 євро
Ставка ПДВ	20%
Сума сплаченого ПДВ	7200 євро
Вартість імпорту з ПДВ	43200 євро
Вартість брокерських послуг	100 євро
Сукупні витрати на імпорт	43300 євро

Джерело: побудовано автором

Після імпортування в Україну бітумної черепиці компанії «ІКО Slovakia, s.r.o.» припустимо, що ТОВ «Епіцентр К» буде здійснювати їх перепродаж на території нашої держави з торговельною надбавкою у розмірі 50%. Показники, необхідні для здійснення прогностичної оцінки ефективності імпорту бітумної черепиці компанії «ІКО Slovakia, s.r.o.» зі Словаччини для ТОВ «Епіцентр К» за вище перелічених умов наведено у табл. 3.5.

Таблиця 3.5.

Оцінка ефективності імпорту в Україну бітумної черепиці зі Словаччини для ТОВ «Епіцентр К»

Показник	Значення
Ціна виробника за одиницю продукції	35,7 євро
Торговельна надбавка ТОВ «Епіцентр К»	50%
Ціна продажу імпортованої бітумної черепиці на ринку України, за упаковку	53,55 євро
Обсяг імпорту, упаковок	1000 шт.
Сума вкладених коштів у закупівлю партії бітумної черепиці компанії «ІКО Slovakia, s.r.o.»	43300 євро
Дохід від реалізації партії імпортованої бітумної черепиці на ринку України	53500 євро
Ефект від імпорту	10250 євро

Джерело: побудовано автором

Прогностичні розрахунки економічної ефективності імпорту бітумної черепиці для ТОВ «Епіцентр К» наведено у табл. 3.6 (при здійсненні розрахунків припускаємо, що досліджуване підприємство протягом 6 місяців 2023 року імпортуватиме щомісяця 1000 упаковок бітумної черепиці за незмінних умов, а курс гривні до євро не змінюватиметься впродовж найближчих місяців, та складатиме 39,24 грн./євро).

Таблиця 3.6.

**Прогнозні показники ефективності імпорту бітумної черепиці ТОВ
«Епіцентр К» зі Словаччини за один місяць 2023 року, грн.**

Показник, грн.	Один місяць 2023 року
Дохід від реалізації імпоротної продукції підприємства, грн.	2099340
Повна собівартість імпоротної операцій підприємства, грн.	1699092
Валовий дохід від імпортних операцій (ефект від імпорту), грн.	402210
Витрати на збут, адміністративні та інші витрати, грн.	32841,6
Прибуток від імпортних операцій до оподаткування, грн.	369368,4
Сплата податку на прибуток, грн.	66486,3
Чистий прибуток від імпортних операцій, грн.	302882,1
Коефіцієнт ефективності імпортних операцій підприємства	1,23
Рентабельність імпоротної операції підприємства	0,18

Джерело: побудовано автором

Розрахунки, наведені у табл. 3.6, свідчать про те, що за умов, наведених вище, вже у 2023 році, починаючи з липня, ТОВ «Епіцентр К» зможе отримати чистий прибуток від імпорту бітумної черепиці у розмірі понад 302,8 тис. грн. щомісяця. При цьому коефіцієнт ефективності імпортних операцій підприємства складатиме 1,23, а значення показника рентабельності імпоротної операції ТОВ «Епіцентр К» складе 0,18, що, на нашу думку, є високим показником.

ВИСНОВКИ

Відповідно до визначених завдань дослідження, у роботі було зроблено наступні висновки:

- фінансово-господарська діяльність ТОВ «Епіцентр К» впродовж 2018-2020 рр. була ефективною і результативною, оскільки досліджуване підприємство протягом цього періоду мало доволі високий обсяг чистого прибутку, ефективну структуру активів і пасивів балансу. Разом з тим, розрахунок коефіцієнтів оборотності, рентабельності, ліквідності та фінансової стійкості показує тенденцію до зниження їх значення, що свідчить про певне зниження ефективності фінансово-господарської діяльності у 2020 році порівняно з 2018 роком;

- ТОВ «Епіцентр К» здійснює імпорт в Україну доволі широкої номенклатури будівельних матеріалів, яка включає будівельні суміші, гіпсокартонні системи, матеріали для утеплення і звукоізоляції, матеріали для покрівлі, будівельну хімію, клеї, а в цілому імпорт будівельних матеріалів представлений десятками різноманітних видів продукції. Основними постачальниками цього виду продукції для аналізованого підприємства є Німеччина, Польща, Австрія і Бельгія. Характерною рисою імпортової діяльності досліджуваного підприємства було те, що ТОВ «Епіцентр К» активно нарощувало імпорт будівельних товарів майже з усіх країн-контрагентів протягом 2018-2019 рр., проте суттєво звузило імпорт за період 2019-2020 рр., що було спричинено складнощами, обумовленими поширенням пандемії COVID-19. В цілому за період 2018-2020 рр. обсяг імпорту будівельних матеріалів ТОВ «Епіцентр К» зріс зі 186,5 до 216,9 млн. грн., тобто на 16%. Таке зростання відбулося за рахунок активізації імпорту з окремих країн ЄС (Німеччина, Польща, Австрія і Бельгія): їх сукупна частка в структурі імпорту цього виду продукції за підсумками 2020 року складала майже 60%. За період 2018-2020 рр. відбулася певна трансформація товарної структури імпорту будівельних матеріалів: частка будівельних сумішей

знизилась з 29% до 24%, а частка будівельної хімії зменшилась з 21% до 14%. Водночас, зросла частка матеріалів для утеплення і звукоізоляції з 6% до 11%, частка клеїв зросла з 17% до 21%, частка матеріалів для покрівлі збільшилась з 13% до 15%. При цьому вартісні обсяги імпорту цієї товарної групи зросли за досліджуваний період більш ніж на третину, матеріалів для утеплення і звукоізоляції – більш ніж вдвічі, майже у півтора рази зросли обсяги імпорту клеїв, і майже на п'яту частину зріс імпорт гіпсокартонних систем.

- оцінка показників світової торгівлі будівельними матеріалами дала змогу зробити висновок, що найбільш потужними імпортерами цього виду продукції у глобальному вимірі є провідні країни-промислові гіганти Північної Америки (США і Канада), Азії (Китай, Японія і Південна Корея) та Європи (Німеччина, Великобританія, Франція, Італія, Нідерланди). Було виявлено тенденцію до поступового зростання світового імпорту будівельних матеріалів впродовж 2017-2018 рр., і його обвалу протягом 2019-2020 рр., коли більшість зазначених країн (крім Китаю і Нідерландів) почали скорочувати імпорт цього виду продукції, що було обумовлено поширенням пандемії COVID-19. Передовими експортерами будівельних матеріалів на світовому ринку є половина з країн-основних імпортерів цього виду продукції: мова йде про Китай, Німеччину, США, Японію, Італію, Нідерланди, а найбільш потужним експортером на світовому ринку будівельних матеріалів є Китай – за підсумками 2021 року на цю країну припадала майже чверть світового експорту цього виду продукції. В структурі світового імпорту цього виду продукції домінують вироби з цементу, бетону та штучного каміння, каміння для будівництва, а також вироби з каміння, а товарна структура світового експорту будівельних матеріалів є майже повністю ідентичною до товарної структури імпорту. Світовий експорт будівельних матеріалів за період 2017-2021 рр. зріс більш суттєво, ніж світовий імпорт. Так, експорт збільшився з 51,6 до 62,8 трлн.

дол. США за аналізований період (на 22%), а імпорт – з 48,8 до 58,1 трлн. дол. США (на 19%).

- оцінюючи особливості розвитку ринку будівельних матеріалів в Україні, було зроблено висновок, що з початком повномасштабного військового вторгнення Російської Федерації на територію України вітчизняний ринок будівельних матеріалів зазнав руйнівного впливу таких факторів, як знищення матеріальної бази підприємств-виробників будівельних матеріалів; втрата контролю за значними територіями нашої країни; порушення логістики постачання сировини та ресурсів, каналів збуту. Внаслідок цього обсяги продажу будівельних матеріалів у 2022 році знизилися майже вдвічі порівняно з показником 2021 року. У зовнішній торгівлі будівельними матеріалами Україна є нетто-імпортером цього виду продукції, оскільки, наприклад, лише у 2021 році обсяг експорту будівельних матеріалів з України був вдвічі нижчим за обсяг відповідного імпорту. За період 2017-2021 рр. Україна імпортувала переважно такі групи будівельних товарів, як вироби з каменю, мінеральні вати, сировину для виробництва асфальту, вироби з цементу/бетону, та інші види продукції. За досліджуваний період найбільш вагомою товарною групою, які було імпортовано в Україну, були вироби з каменю – на цю товарну групу припадало трохи менше чверті сукупного імпорту будівельних матеріалів у 2021 році. Зауважимо, що основними ринками збуту будівельних матеріалів для вітчизняних компаній є сусідні країни-колишні члени СРСР (Росія, Молдова, Білорусь), а також окремі країни ЄС (Польща, Німеччина), а постачальниками будівельних матеріалів є ці ж країни, проте лідером в даному випадку серед них є Китай.

- у роботі було обґрунтовано доцільність здійснення операцій імпорту бітумної черепиці зі Словаччини, а в якості компанії-контрагента, з якою ТОВ «Епіцентр К» вбачається доцільними співпрацювати щодо імпорту бітумної черепиці, було обрано міжнародну компанію ІКО, яка була другим найбільш якісним виробником бітумної черепиці у світі у 2021 році, і яка має у Словаччині власні виробничі підрозділи. Пропонується здійснювати

операції імпорту на умовах СІР Київ з придбанням 1000 упаковок бітумної черепиці Superglass компанії ІКО зі Словаччини щомісяця;

- за умов, наведених вище, ТОВ «Епіцентр К» зможе отримувати чистий прибуток від імпорту плит OSB-3 у розмірі понад 302,8 тис. грн. щомісяця. При цьому коефіцієнт ефективності імпортерських операцій підприємства складатиме 1,23, а значення показника рентабельності імпортерської операції ТОВ «Епіцентр К» складе 0,18, що, на нашу думку, є високим показником.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Епіцентр К. *Офіційний сайт Інтернет-видання «Лівий Берег»*. URL: https://lb.ua/file/company/4267_epitsentr_k_.html (дата звернення 15.03.2023).
2. ТОВ «ЕПІЦЕНТР К». *Офіційний сайт довідкової платформи «OpenDataBot»*. URL: <https://opendatabot.ua/c/32490244> (дата звернення 15.03.2023).
3. ЕПІЦЕНТР К. *Офіційний сайт довідкової платформи «YouControl»*. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/32490244/ (дата звернення 15.03.2023).
4. Виробничі потужності. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: <https://epicentrk.ua/ua/about/vyrobnytstvo-i-logistyka/> (дата звернення 15.03.2023).
5. Ремонтні суміші. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/remontnye-smesi/filter/country_of_origin-is-deu-or-lva-or-est-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
6. Вапно Польща. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/vapno/filter/country_of_origin-is-pol/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
7. Вогнетривкі суміші Китай. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/ogneupornye-smesi/filter/country_of_origin-is-chn/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
8. Фібра будівельна Туреччина. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/fibra-stroitel'naya/filter/country_of_origin-is-tur/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
9. Крейда будівельна. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: <https://epicentrk.ua/ua/shop/mel-stroitelnyu/> (дата звернення 15.03.2023).

10. Клей для плитки Польща Бельгія Італія. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/kley-dlya-plitki/filter/country_of_origin-is-pol-or-bel-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
11. Бетонмішалки виробництво Китай. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: <https://epicentrk.ua/ua/shop/betonomeshalki/fs/strana-proizvoditel-kitay/> (дата звернення 15.03.2023).
12. Стрічки будівельно-монтажні. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/lenty-stroitelno-montazhnye/filter/country_of_origin-is-che-or-pol-or-deu-or-lva-or-chn-or-can-or-bel-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
13. Кутники штукатурні Польща Латвія Естонія. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/ugolki-shtukaturnye/filter/country_of_origin-is-pol-or-lva-or-est/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
14. Склосітка Латвія Китай Австрія. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/steklosetka/filter/country_of_origin-is-lva-or-chn-or-aut/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
15. Додатки до бетону. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/dobavki-v-beton/filter/country_of_origin-is-deu-or-lva-or-aut-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
16. Клей для теплоізоляції Польща. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/kley-dlya-teploizolyatsii/filter/country_of_origin-is-pol/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
17. Кутники штукатурні. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/ugolki-shtukaturnye/filter/country_of_origin-is-cze-or-pol-or-lva-or-est/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
18. Кріплення для гіпсокартону Польща Німеччина. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: <https://epicentrk.ua/ua/shop/kreplenie-dlya->

gipsokartona/filter/country_of_origin-is-pol-or-deu/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

19. Саморізи. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/samorezy/filter/country_of_origin-is-twn-or-pol-or-deu-or-chn-or-esp/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

20. Дюбелі. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/dyubeli/filter/country_of_origin-is-che-or-twn-or-pol-or-deu-or-nld-or-chn-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

21. Склосітка. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/steklosetka/filter/country_of_origin-is-cze-or-lva-or-chn-or-aut/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

22. Серп'янка. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/serpyanka/filter/country_of_origin-is-cze-or-fra-or-chn-or-bel/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

23. Пінопласт Польща Естонія. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/penoplast/filter/country_of_origin-is-pol-or-est/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

24. Спінений поліетилен Угорщина. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/vspenennyu-polietilen/filter/country_of_origin-is-hun/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

25. Технічна ізоляція Франція Польща. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/tekhnicheskaya-izolyatsiya/filter/country_of_origin-is-fra-or-pol/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

26. Спінений каучук Польща Німеччина. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/vspenennyu-kauchuk/filter/country_of_origin-is-pol-or-deu/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

27. Покрівельні плівки та мембрани Чехія Польща Китай. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: <https://epicentrk.ua/ua/shop/krovelnye-plenki-i->

membrany/filter/country_of_origin-is-cze-or-pol-or-chn/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

28. Бітумна черепиця Словаччина Італія. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/bitumnaa-cherepitsa/filter/country_of_origin-is-svk-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

29. Прозорий шифер ПВХ Німеччина Велика Британія Італія. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/prozrachnyu-shifer-pvkh/filter/country_of_origin-is-deu-or-gbr-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

30. Полікарбонат. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/polikarbonat/filter/country_of_origin-is-srb-or-deu-or-est-or-gbr/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

31. Водостік Польща Молдова. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/vodostok/filter/country_of_origin-is-pol-or-mda/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

32. Бітумні листи Туреччина Польща. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/bitumnye-listy/filter/country_of_origin-is-tur-or-pol/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

33. Підшивка софіт Польща. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/podshivka-sofit/filter/country_of_origin-is-pol/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

34. Покрівельні плівки та мембрани Чехія Польща Китай. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/krovelnye-plenki-i-membrany/filter/country_of_origin-is-cze-or-pol-or-chn/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

35. Покрівельні стрічки. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/krovelnye-lenty/filter/country_of_origin-is-cze-or-pol-or-deu-or-nld-or-bel/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

36. Стрічки будівельно-монтажні. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/lenty-stroitelno-montazhnye/filter/country_of_origin-is-che-or-pol-or-deu-or-lva-or-chn-or-can-or-bel-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

37. Куточки кріпильні Польща. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/ugolki-krepezhnye/filter/country_of_origin-is-pol/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

38. Цвяхи. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/gvozdi/filter/country_of_origin-is-che-or-pol-or-chn-or-esp/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

39. Герметики. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/germetiki-i-silikony/filter/country_of_origin-is-che-or-cze-or-fin-or-fra-or-tur-or-twn-or-usa-or-pol-or-deu-or-nld-or-est-or-dnk-or-bel-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

40. Пігменти до розчину Китай. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/pigmenty-dlya-rastvora/filter/country_of_origin-is-chn/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

41. Очистка та захист фасадів. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/ochistka-i-zashchita-fasadov/filter/country_of_origin-is-fin-or-usa-or-pol-or-deu-or-lva-or-bel-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

42. Клей для плитки. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/kley-dlya-plitki/filter/country_of_origin-is-che-or-cze-or-pol-or-bel-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

43. Клей монтажний. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/kley-montazhnyy/filter/country_of_origin-is-che-or-tur-or-usa-or-pol-or-deu-or-nld-or-est-or-gbr-or-bel-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).

44. Клей побутовий. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/kley-bytovoy/filter/country_of_origin-is-deu-or-nld-or-chn-or-est-or-bel-or-esp-or-irl-or-idn/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
45. Рідкі цвяхи. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/zhidkie-gvozdi/filter/country_of_origin-is-fra-or-tur-or-pol-or-nld-or-est/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
46. Клей ПВА США Китай Бельгія. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/kley-pva/filter/country_of_origin-is-usa-or-chn-or-bel/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
47. Клей-герметик. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/kley-germetik/filter/country_of_origin-is-che-or-fra-or-usa-or-pol-or-deu-or-nld-or-est-or-gbr-or-bel-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
48. Клей для паркету Словенія Польща Італія. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/kley-dlya-parketa/filter/country_of_origin-is-svn-or-pol-or-ita/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
49. Клей для теплоізоляції Польща. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/kley-dlya-teploizolyatsii/filter/country_of_origin-is-pol/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
50. Клей для лінолеуму та ковроліну Словенія Бельгія Іспанія. *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/kley-dlya-linoleuma-i-kovrolina/filter/country_of_origin-is-svn-or-bel-or-esp/apply/ (дата звернення 15.03.2023).
51. Global Building Materials Market 2022-2027. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної компанії «Mobility Foresights»*. URL: <https://mobilityforesights.com/product/building-materials-market/> (дата звернення 25.04.2023).
52. Global Construction & Building Materials Market by Material (Aggregates, Bricks, Cement), Building Type (Commercial Building Construction,

Industrial Construction, Infrastructure & Heavy Civil Construction) - Cumulative Impact of High Inflation - Forecast 2023-2030. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної компанії «Research And Markets».* URL: https://www.researchandmarkets.com/reports/5146093/global-construction-and-building-materials-market?gclid=Cj0KCQjw9deiBhC1ARIsAHLjR2DAYwrFO6RjJ9VMREHeLVkNVe2hzxvgKXAX-_Txa8ST71XDOH8dsskaAi0IEALw_wcB (дата звернення 25.04.2023).

53. Construction Materials Market (By Type: Construction Aggregates, Concrete Bricks, Cement, Construction Metals , Others; By Application: Residential Sector, Industrial Sector, Commercial Sector) - Global Industry Analysis, Size, Share, Growth, Trends, Regional Outlook, and Forecast 2023-2032. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної компанії «Precedence Research».* URL: <https://www.precedenceresearch.com/construction-materials-market> (дата звернення 25.04.2023).

54. The Global Building Materials Market grew USD 398.47 billion by 2027, at a CAGR of 5.66%. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної компанії «GlobeNewswire».* URL: <https://www.globenewswire.com/news-release/2022/07/27/2487042/0/en/The-Global-Building-Materials-Market-grew-USD-398-47-billion-by-2027-at-a-CAGR-of-5-66.html> (дата звернення 25.04.2023).

55. Global Construction & Building Materials Market Research Report (2021 to 2025) - by Material, Building Type and Region. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної компанії «GlobeNewswire».* URL: <https://www.globenewswire.com/news-release/2021/10/28/2322464/0/en/Global-Construction-Building-Materials-Market-Research-Report-2021-to-2025-by-Material-Building-Type-and-Region.html> (дата звернення 25.04.2023).

56. Building Materials Market Size, Share, Industry Trends, Outlook, Growth Opportunity and market Forecast 2023 – 2030. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної компанії «DataM Intelligence».* URL:

<https://www.datamintelligence.com/research-report/building-materials-market>
(дата звернення 25.04.2023).

57. Global Construction Materials Market by Type (Construction Aggregates, Concrete Bricks, Cement, Construction Metals, Others), By Application (Residential Sector, Industrial Sector, Commercial Sector) And By Region (North America, Latin America, Europe, Asia Pacific and Middle East & Africa), Forecast From 2022 To 2030. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної компанії «DataIntel».* URL: <https://dataintel.com/report/construction-materials-market/> (дата звернення 25.04.2023).

58. List of importers for the selected product. Product: 68 Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials. *Офіційний сайт Міжнародного торгового центру.* URL: https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7c68%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 25.04.2023).

59. List of exporters for the selected product. Product: 68 Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials. *Офіційний сайт Міжнародного торгового центру.* URL: https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7c68%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 25.04.2023).

60. List of imported products for the selected product. Product: 68 Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials. *Офіційний сайт Міжнародного торгового центру.* URL: https://www.trademap.org/Product_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7c68%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 25.04.2023).

61. List of exported products for the selected product. Product: 68 Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials. *Офіційний сайт*

Міжнародного торгового центру. URL: https://www.trademap.org/Product_SelProduct_TS.aspx?nvpm=1%7c%7c%7c%7c%7c68%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 25.04.2023).

62. Ринок будівельних матеріалів України: аналіз впливу війни. *Офіційний сайт дослідницько-аналітичної компанії «Pro Consulting».* URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-stroitelnyh-materialov-v-ukraine-analiz-vliyaniya-vojni> (дата звернення 25.04.2023).

63. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2014-2019 роки. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.04.2023).

64. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності у 2020 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.04.2023).

65. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності у 2021 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.04.2023).

66. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності у 2022 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.04.2023).

67. Обсяг промислової продукції, реалізованої за межі країни, за видами діяльності за 2014-2019 роки. *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.04.2023).

68. Обсяг промислової продукції, реалізованої за межі країни, за видами діяльності у 2020 році (остаточні дані). *Офіційний сайт Державної служби статистики України.* URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.04.2023).

69. Обсяг промислової продукції, реалізованої за межі країни, за видами діяльності у 2021 році (остаточні дані). *Офіційний сайт Державної*

служби статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.04.2023).

70. List of products imported by UkraineMetadata. detailed products in the following category: 68 Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials. *Офіційний сайт Міжнародного торгового центру*. URL: https://www.trademap.org/Product_SelCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c804%7c%7c%7c%7c68%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 25.04.2023).

71. List of products exported by UkraineMetadata. detailed products in the following category: 68 Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials. *Офіційний сайт Міжнародного торгового центру*. URL: https://www.trademap.org/Product_SelCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c804%7c%7c%7c%7c68%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 25.04.2023).

72. List of importing markets for a product exported by UkraineMetadata. Product: 68 Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials. *Офіційний сайт Міжнародного торгового центру*. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c804%7c%7c%7c%7c68%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 25.04.2023).

73. List of supplying markets for a product imported by UkraineMetadata. Product: 68 Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials. *Офіційний сайт Міжнародного торгового центру*. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c804%7c%7c%7c%7c68%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення 25.04.2023).

74. Дефіцит металу та скла. Чому буде складно знайти будматеріали для відбудови зруйнованих міст. *Офіційний сайт Інтернет-видання «The Page»*. URL: <https://thepage.ua/ua/real-estate/budmateriali-dlya-vidbudovi-ukrayini-de-yih-vzyati> (дата звернення 25.04.2023).

75. Відновлення країни: якої підтримки потребує ринок будівельних матеріалів. *Офіційний сайт Інтернет-видання «Interfax»*. URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/875043.html> (дата звернення 25.04.2023).

76. Будівництво доріг: як змінювалося виробництво, експорт та імпорт бітуму в Україні. *Офіційний сайт Інтернет-видання «Слово і Діло»*. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/09/08/infografika/ekonomika/budivnyctvo-dorih-yak-zminyuvalosya-vyrobnyctvo-eksport-ta-import-bitumu-ukrayini> (дата звернення 05.05.2023).

77. "Велике будівництво" 2022. Скільки витрачають на дороги і хто хоче ввозити в країну бітум без мита. *Офіційний сайт Інтернет-видання «Фокус»*. URL: <https://focus.ua/uk/economics/506149-bolshaya-stroyka-2022-skolko-tratyat-na-dorogi-i-kto-hochet-vvozit-v-stranu-bitum-bez-poshliny> (дата звернення 05.05.2023).

78. Бітумна черепиця — чим вона характеризується? *Офіційний сайт Інтернет-видання «Свої.City»*. URL: <https://svoi.city/articles/265407/bitumna-cherepitsya-chim-vona-harakterizuyetsya> (дата звернення 05.05.2023).

79. Бітумна черепиця гнучка (м'яка). *Офіційний сайт ТОВ «Епіцентр К»*. URL: https://epicentrk.ua/shop/bitumnaya-cherepitsa/filter/seller-is-epicentr/prop_7165-is-9e4178f0b307fd3d09cc75dfc7c548ac/apply/ (дата звернення 05.05.2023).

80. Виробники бітумної черепиці. *Офіційний сайт компанії «Trivita»*. URL: <https://trivita.ua/ua/blog/proizvoditeli-bitumnoj-cherepitsy-a-213> (дата звернення 05.05.2023).

81. 5 кращих виробників бітумної черепиці. Рейтинг 2021. *Офіційний сайт компанії «Itera Group»*. URL: <https://iteragroup.com.ua/ua/blog/reiting-bitumnoj-cherepitsi> (дата звернення 05.05.2023).

82. Our History. *Офіційний сайт компанії «ІКО»*. URL: <https://www.iko.com/our-history/> (дата звернення 05.05.2023).

83. Superglass. *Офіційний сайт компанії «ІКО»*. URL: <https://www.iko.eu/en/products/shingles/superglass> (дата звернення 05.05.2023).

84. Šindel' asfaltový IKO Superglass SK 3Tab 10 tehlovo červená. *Офіційний сайт компанії DEK.* URL: <https://dek.sk/produkty/detail/1210102701-iko-superglass-sk-3tab-10-tehl-cerv-b-3m2-new>(дата звернення 05.05.2023).

85. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення 05.05.2023).

86. Довідка по товару УКТЗЕД. Код товару : 6807 90 00 90. *Офіційний сайт «QD Professional».* URL: <https://qdpro.com.ua/uk/goodinfo/6807900090> (дата звернення 05.05.2023).

87. Доставка вантажів зі Словаччини. *Офіційний сайт компанії «Мак-Транс».* URL: <https://www.mak-trans.com/ua/services/transportation-to-europe/slovakiy> (дата звернення 05.05.2023).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ТОВ «ЕПЦЕНТР-К»

Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

На 31 грудня 2020 року

Форма №1

Актив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	12 543	32 720
первісна вартість	1001	44 846	73 004
накопичена амортизація	1002	32 303	40 284
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 869 460	3 692 156
Основні засоби	1010	12 304 648	15 231 712
первісна вартість	1011	17 210 534	21 335 058
знос	1012	4 905 886	6 103 346
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	1 755 267	3 129 633
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	68 629	23 116
Інші оборотні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	16 010 547	22 109 337
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	13 885 925	15 389 033
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 467 824	2 182 479
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	1
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 381 455	3 859 491
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	921 054	642 802
Витрати майбутніх періодів	1170	7 322	5 399

Інші оборотні активи	1190	217 473	336 837
Усього за розділом II	1195	20 881 053	22 416 054
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групивибуття	1200	21	0
Баланс	1300	36 891 621	44 525 391
Пасив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	158 610	158 610
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	14 542 267	17 688 086
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	14 700 877	17 846 696
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	2 008 688	4 142 910
Інші довгострокові зобов'язання	1515	256 738	312 170
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	2 265 426	4 455 080
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	776 000	767 497
товари, роботи, послуги	1615	14 514 081	16 290 054
розрахунками з бюджетом	1620	273 257	326 833
у тому числі з податку на прибуток	1621	215 457	244 727
розрахунками зі страхування	1625	24 716	17 379
розрахунками з оплати праці	1630	160 208	137 988
Поточні забезпечення	1660	509 245	539 038
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3 667 811	4 144 753
Усього за розділом III	1695	19 925 318	22 223 615
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	36 891 621	44 525 391

ТОВ «ЕПЦЕНТР-К»

Фінансовозвітність за рік, щозакінчився 31 грудня 2019 року

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Форма №1

Актив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4870	12 543
первісна вартість	1001	32540	44 846
накопичена амортизація	1002	27 670	32 303
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1500430	1 869 460
Основні засоби	1010	8568122	12 304 648
первісна вартість	1011	11 500250	17 210 534
знос	1012	2932128	4 905 886
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
Інші фінансові інвестиції	1035	1 750 200	1 755 267
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	68 629
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	11 823 622	16 010 547
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	13 250 000	13 885 925
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	770 000	1 467 824
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130		0
з бюджетом	1135		0
у тому числі з податку на прибуток	1136		0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 320 100	4 381 455
Поточні фінансові інвестиції	1160		0
Гроші та їх еквіваленти	1165	690 000	921 054
Витрати майбутніх періодів	1170	2 800	7 322
Інші оборотні активи	1190	270 000	217 473
Усього за розділом II	1195	18 302 900	20 881 053
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	21
Баланс	1300	30126522	36 891 621
Пасив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Власний капітал			

Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	158 610	158 610
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12 300 000	14 542 267
Неоплачений капітал	1425		0
Вилучений капітал	1430		0
Усього за розділом I	1495	12458 610	14 700 877
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	910 000	2 008 688
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	256 738
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	910 000	2 265 426
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	776 000	776 000
товари, роботи, послуги	1615	13 454 053	14 514 081
розрахунками з бюджетом	1620	180 545	273 257
у тому числі з податку на прибуток	1621	130 000	215 457
розрахунками зі страхування	1625	62 528	24 716
розрахунками з оплати праці	1630	140 000	160 208
Поточні забезпечення	1660	250 620	509 245
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1 891 166	3 667 811
Усього за розділом III	1695	16754912	19 925 318
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		0
Баланс	1900	30 126522	36 891 621

ДОДАТОК Б

Звіт про фінансові результати

(Звіт про сукупний дохід)

за 2020 рік

Форма 2

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код	За звітний період, тис.грн.	За аналогічний період попереднього року, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	50 382 425	43 979 194
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	35 593 670	30 814 751
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий прибуток	2090	14 788 755	13 164 443
збиток	2095	0	0
Інші операційні доходи	2120	737 243	530 835
Адміністративні витрати	2130	872 759	751 814
Витрати на збут	2150	8 648 047	7 985 945
Інші операційні витрати	2180	920 408	254 271
Фінансовий результат від операційної діяльності			
прибуток	2190	5 084 784	4 703 248
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	211 555	3 851
Інші доходи	2240	554 085	354 733
Фінансові витрати	2250	295 646	250 094
Втрати від участі в капіталі	2255	0	24 516
Інші витрати	2270	1 438 592	363 438
Фінансовий результат до оподаткування			
прибуток	2290	4 116 186	4 423 784
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-944 982	-821 675
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат			
прибуток	2350	3 171 204	3 602 109
збиток	2355	0	0

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355, 2460)	2465	3 171 204	3 602 109

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1 254 935	887 499
Витрати на оплату праці	2505	5 208 532	4 711 766
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 056 667	952 162
Амортизація	2515	1 667 998	1 096 995
Інші операційні витрати	2520	3 465 135	2 581 842
Разом	2550	12 653 267	10 230 264

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Звіт про фінансові результати

(Звіт про сукупний дохід)

за 2019 рік

Форма 2

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код	За звітний період, тис.грн.	За аналогічний період попереднього року, тис.грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	43 979 194	41 400 220
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	30 814 751	30 400 580
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий прибуток	2090	13 164 443	10 999 640
збиток	2095	0	
Інші операційні доходи	2120	530 835	260 235
Адміністративні витрати	2130	751 814	540 040
Витрати на збут	2150	7 985 945	6 623 200
Інші операційні витрати	2180	254 271	396 373
Фінансовий результат від операційної діяльності			
прибуток	2190	4 703 248	3 700 262
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3 851	180 000
Інші доходи	2240	354 733	52 000
Фінансові витрати	2250	250 094	91 550
Втрати від участі в капіталі	2255	24 516	0
Інші витрати	2270	363 438	210 000
Фінансовий результат до оподаткування			
прибуток	2290	4 423 784	3 630 712
збиток	2295	0	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-821 675	-670 000
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	
Чистий фінансовий результат			
прибуток	2350	3 602 109	2 960 712
збиток	2355	0	0

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частинашого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355, 2460)	2465	3 602 109	2 960 712

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	887 499	750 000
Витрати на оплату праці	2505	4 711 766	3 950 230
Відрахування на соціальні заходи	2510	952 162	805 124
Амортизація	2515	1 096 995	602 365
Інші операційні витрати	2520	2 581 842	1 806 236
Разом	2550	10 230 264	7 913 955

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

ДОДАТОК В

Перелік товарних позицій імпорту будівельних матеріалів ТОВ

«Епіцентр К»

Вид продукції	Бренд/країна імпорту
Будівельні суміші	
Ремонтні суміші	Мастика епоксидна PENOSIL (Естонія), структурувальна антипилова суміш VINCENTS POLYLINE (Латвія), ремонтна суміш VINCENTS POLYLINE (Латвія), ремонтна суміш Mapei (Італія)
Вапно	Вапно гашене Alpol (Польща)
Вогнетривкі суміші	Клей вогнетривкий Termo-Rax (Китай)
Фібра будівельна	Фібра Sika (Туреччина)
Крейда будівельна	Крейда трасувальна Intertool (Китай)
Клей для плитки	Soudal (Бельгія), Mapei (Польща), Ceresit (Польща), Alpol (Польща), Hüblich (Польща), Litokol (Італія), Mapei (Італія), Cerscol (Італія)
Бетонозмішувачі	Вектор В, Могилів, Orange, Forte, Felisatti, МТХ, Intertool, Odwerk (всі ці бренди з Китаю)
Стрічки будівельно-монтажні	Велика кількість різних брендів з Швейцарії, Польщі, Бельгії, Італії, Німеччини, Латвії, Китаю, Канади
Кутники штукатурні	Продукція з Польщі, Латвії, Естонії
Скло-сітка	Різні бренди з Латвії, Китаю та Австрії
Добавки до бетону	Різноманітні види добавок брендів VINCENTS POLYLINE (Латвія), Sika (Австрія), Litokol (Італія), MC Ortolan (Німеччина)
Клей для теплоізоляції	Клей для пінополістиролу Alpol (Польща)
Гіпсокартонні системи	
Кутники штукатурні	Продукція з Чехії, Естонії, Латвії, Польщі
Кріплення для гіпсокартону	Продукція брендів YATO, MAX, Vorel (з Польщі), Knauf (Німеччина)
Саморізи	Продукція з Китаю, Тайваню, Польщі, Німеччини, Іспанії
Дюбелі	Продукція з Китаю, Тайваню, Польщі, Німеччини, Італії, Швейцарії, Нідерландів
Скло-сітка	Різні бренди з Латвії, Китаю, Чехії та Австрії
Серп'янка	Продукція з Китаю, Бельгії, Чехії, Франції
Утеплювач і звукоізоляція	
Пінопласт	Tytan (Польща), PENOSIL (Естонія)
Спінений поліетилен	Polifoam (Угорщина)
Технічна ізоляція	Продукція з Франції та Польщі
Спінений каучук	Insul Roll (Польща), Rubber C Normaizol (Німеччина)
Покрівельні плівки та мембрани	Продукція різноманітних брендів з Чехії, Польщі та Китаю
Покрівля	
Бітумна черепиця	Superglass (Словаччина), Tegola (Італія)
Лист оцинкований	Wabis (Польща)
Прозорий шифер ПВХ	Продукція з Німеччини, Великої Британії, Італії
Полікарбонат	Продукція з Німеччини, Великої Британії, Естонії, Сербії
Водостік	Продукція з Польщі і Молдови

Бітумні листи	Onduline (імпорт з Туреччини і Польщі)
Мансардні вікна	Продукція з Угорщини, Польщі і Данії
Підшивка софіт	Продукція з Польщі
Покрівельні плівки та мембрани	Продукція з Чехії, Польщі та Китаю
Оргскло	Продукція з Німеччини, Польщі, Великої Британії та Ізраїлю
Покрівельні стрічки	Продукція з Чехії, Німеччини, Польщі, Нідерландів та Бельгії
Стрічки будівельно-монтажні	Продукція з Італії, Швейцарії, Німеччини, Польщі, Латвії, Китаю, Канади та Бельгії
Куточки кріпильні	Продукція з Польщі
Цвяхи	Продукція з Польщі, Іспанії, Швейцарії та Китаю
Будівельна хімія	
Герметики	Продукція з Швейцарії, Чехії, Фінляндії, Франції, Туреччини, Тайваню, США, Німеччини, Польщі, Нідерландів, Естонії, Данії, Італії та Бельгії
Пігменти до розчину	Продукція з Китаю
Очистка та захист фасадів	Продукція з Фінляндії, США, Німеччини, Польщі, Латвії, Італії та Бельгії
Клей	
Клей для плитки	Продукція з Швейцарії, Чехії, Польщі, Італії та Бельгії
Клей монтажний	Продукція з Швейцарії, Великої Британії, Туреччини, США, Німеччини, Польщі, Нідерландів, Естонії, Італії та Бельгії
Клей побутовий	Продукція з Китаю, Іспанії, Ірландії, Індонезії, Німеччини, Нідерландів, Естонії та Бельгії
Рідкі цвяхи	Продукція з Франції, Туреччини, Польщі, Нідерландів та Естонії
Клей ПВА	Продукція з США, Китаю та Бельгії
Клей-герметик	Продукція з Швейцарії, Франції, США, Польщі, Великої Британії, Німеччини, Нідерландів, Естонії, Італії та Бельгії
Клей для паркету	Продукція зі Словенії, Польщі, Італії
Клей для теплоізоляції	Продукція з Польщі
Клей для лінолеуму та ковроліну	Продукція зі Словенії, Бельгії та Іспанії

Джерело: побудовано автором на основі даних [5-50]

ДОДАТОК Д
ДОГОВІР
МІЖНАРОДНОЇ КУПВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРІВ

м. Київ

" 01" травня 2023 р.

«IKO Slovakia, s.r.o.»

(вказати найменування сторони)

що є юридичною особою за законодавством

Республіки Словаччина

(вказати державу)

(надалі іменується "Продавець"), в особі директора Мішеля Петітена,

(вказати посаду, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____ статуту _____,

(вказати: статуту, довіреності, положення тощо)

з однієї сторони, та

ТОВ «Епіцентр К»,

(вказати найменування сторони)

що є юридичною особою за законодавством України (надалі іменується "Покупець"),

в особі

директора Михайлишина Петра Йосиповича,

(вказати посаду, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____ статуту _____,

(вказати: статуту, довіреності, положення тощо)

з іншої сторони, (в подальшому разом іменуються "Сторони", а кожна окремо – "Сторона") уклали цей Договір міжнародної купівлі - продажу товарів (надалі іменується "Договір") про таке.

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. В порядку та на умовах, визначених цим Договором, Продавець зобов'язується передати у власність Покупцеві, а Покупець зобов'язується прийняти у власність від Продавця на умовах СІР (згідно з Правилами ІНКОТЕРМС в редакції 2020 р.) товари (надалі іменуються "товари") відповідно до специфікацій (надалі іменуються "специфікації"), які є додатками до цього Договору.

1.2. Кожна із Сторін гарантує, що на момент укладання цього Договору вона не є жодним чином обмеженою законом, іншим нормативним чи правозастосовним актом, судовим рішенням або іншим, передбаченим відповідним чинним законодавством, способом в своєму праві укладати цей Договір і виконувати усі умови, визначені у ньому.

1.3. Продавець та Покупець відповідно підтверджують, що укладання цього Договору та виконання передбачених ним умов для Продавця не суперечить нормам чинного в Республіці Польща законодавства, а для Покупця також – нормам законодавства України, у відповідності до яких здійснюється господарська або інша діяльність Сторін, а також відповідно підтверджують те, що укладання цього Договору та виконання передбачених ним умов не суперечить цілям діяльності Сторін, положенням їх установчих документів чи інших локальних актів Сторін.

1.4. Місцем передання товарів Продавцем відповідному перевізнику є:
м. Сениця, Словаччина.

1.5. Місцем отримання товарів Покупцем від перевізника є:
м. Київ, Україна.

1.6. Строки вчинення передбачених пп.1.5 та 1.6 цього Договору дій передбачені у відповідних специфікаціях.

1.7. Вид транспорту, що застосовується для перевезення товарів від Продавця Покупцеві:
автомобільний.

1.8. Про виконання передбаченої п. 1.5 дії Продавець має повідомити Покупця в строк
3 дні шляхом повідомлення.

2.ЦІНА ТОВАРІВ ТА ЗАГАЛЬНА СУМА ДОГОВОРУ

2.1. Ціни на товари визначаються у євро (EUR) з урахуванням умов СІР.

2.2. Загальна сума Договору встановлюється відповідно до специфікацій і становить 35700 (тридцять п'ять тисяч сімсот) євро.

3. СТРОКИ І ДАТА ПОСТАВКИ

3.1. Товари повинні передаватися Покупцеві у строки, вказані у специфікаціях. Датою відвантаження вважається дата штемпеля у транспортній накладній. Датою поставки товару є дата прибуття товару на адресу Покупця. Товари поставляються завчасно погодженими партіями.

4. ЯКІСТЬ ТОВАРІВ

4.1. Якість товарів повинна відповідати вимогам, зазначеним у специфікаціях та узгодженим Покупцем і Продавцем стандартам і технічним умовам та підтверджуватися сертифікатами якості, виданими компетентними органами.

5. УПАКУВАННЯ ТА МАРКУВАННЯ

5.1. Пакування, в якому відвантажуються товари, повинно забезпечувати, за умови належного поводження, цілісність товарів при транспортуванні. На кожне місце Продавцем наноситься таке маркування: найменування Продавця, номер Договору, номер місця, вага бруто та нетто, номер серії та інші реквізити, завчасно повідомлені Покупцем Продавцеві.

6. УМОВИ ОПЛАТИ

6.1. Платежі за товари мають бути здійснені у доларах США з використанням безвідкличного документарного акредитива, відкритого за дорученням Покупця на користь Продавця банком-кореспондентом Уповноваженого банку і авізованого через Уповноважений банк.

6.1.1. Уповноваженим банком є «SenseBank».

6.2. Якщо акредитив буде відкритий банком, який не є кореспондентом Уповноваженого банку, Покупець зобов'язується забезпечити підтвердження акредитива банком-кореспондентом Уповноваженого банку.

6.3. Акредитив, що відкривається відповідно до цього Договору, підпорядковується Уніфікованим правилам і звичаям для документарних акредитивів у редакції 1993 року, опублікованим Міжнародною торговельною палатою за №500.

6.4. Акредитив має бути відкритий протягом/не пізніше 5 днів від дати повідомлення Продавцем про те, що товар підготовлено до відвантаження, строком дії до

7 днів, на загальну суму Договору.

6.5. Документи повинні бути подані Продавцем до Уповноваженого банку не пізніше/протягом 5 днів від дати відвантаження товару.

6.6. Усі витрати, пов'язані з відкриттям, авізуванням, підтвердженням, продовженням строку, зміною умов та виконанням акредитиву, сплачує Покупець.

6.7. Якщо умови відкритого акредитива не відповідатимуть умовам цього Договору, Покупець за свій рахунок за дорученням Продавця має забезпечити внесення необхідних змін до умов акредитива протягом 3 днів.

7. ПЕРЕДАННЯ ТА ПРИЙМАННЯ ТОВАРІВ

7.1. Порядок, строки та умови приймання та передавання товарів за цим Договором передбачені в додатку N 1 до цього Договору.

8. ПРЕТЕНЗІЇ

8.1. Претензії можуть бути заявлені щодо якості - у разі невідповідності якості товарів передбаченим цим Договором вимогам, щодо кількості - у випадку невідповідності кількості товарів транспортним документам за вагою та кількістю місць. Покупець має право заявити Продавцеві претензію протягом 60 днів від дати отримання, яку Продавець розглядає протягом 30 днів та дає відповідь шляхом повідомлення протягом 2 днів. Документом, який підтверджує невідповідність якості товару передбаченим цим Договором вимогам, або кількості товару документам про відвантаження, Сторони визнають акт, складений за участю торгово-промислової палати.

9. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ЗА ПОРУШЕННЯ ДОГОВОРУ

9.1. У випадку порушення зобов'язання, що виникає з цього Договору (надалі іменується "порушення Договору"), Сторона несе відповідальність, визначену цим Договором та (або) чинним в Україні законодавством.

9.1.1. Порушенням Договору є його невиконання або неналежне виконання, тобто виконання з порушенням умов, визначених змістом цього Договору.

9.1.2. Сторона не несе відповідальності за порушення Договору, якщо воно сталося не з її вини (умислу чи необережності).

9.1.3. Сторона вважається невинуватою і не несе відповідальності за порушення Договору, якщо вона доведе, що вжила всіх залежних від неї заходів щодо належного виконання цього Договору.

10. ДОДАТКОВІ УМОВИ

10.1. _____

11. АРБІТРАЖ

11.1. Усі спори, що пов'язані із цим Договором, вирішуються шляхом переговорів між представниками Сторін. Якщо спір неможливо вирішити шляхом переговорів, він вирішується в Міжнародному комерційному Арбітражі при Торговельно-промисловій палаті України. Мова арбітражу – українська. При цьому матеріальним правом для вирішення спорів за цим Договором є матеріальне право України.

12. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ

12.1. Сторона звільняється від визначеної цим Договором та (або) чинним в Україні законодавством відповідальності за повне чи часткове порушення Договору, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії форс-мажорних обставин, визначених у цьому Договорі, за умови, що їх настання було засвідчено у визначеному цим Договором порядку.

12.1.1. Під форс-мажорними обставинами у цьому Договорі розуміються випадок, непереборна сила, а також усі інші обставини, які визначені у пп.12.1.5 цього Договору як підстава для звільнення від відповідальності за порушення Договору.

12.1.2. Під непереборною силою у цьому Договорі розуміються будь-які надзвичайні події зовнішнього щодо Сторін характеру, які виникають без вини Сторін, поза їх волею або всупереч волі чи бажанню Сторін, і які не можна за умови вжиття звичайних для цього заходів передбачити та не можна при всій турботливості та обачності відвернути (уникнути), включаючи (але не обмежуючись) стихійні явища природного характеру (землетруси, повені, урагани, руйнування в результаті блискавки тощо), лиха біологічного, техногенного та антропогенного походження (вибухи, пожежі, вихід з ладу машин й обладнання, масові епідемії, епізоотії, епіфітотії тощо), обставини суспільного життя (війна, воєнні дії, блокади, громадські хвилювання, прояви тероризму, масові страйки та локауті, бойкоти тощо), а також видання заборонних або обмежувачих нормативних актів органів державної влади чи місцевого самоврядування, інші законні або незаконні заборонні чи обмежувачі заходи названих органів, які унеможливають виконання Сторонами цього Договору або тимчасово перешкоджають такому виконанню.

12.1.3. Під випадком у цьому Договорі розуміються будь-які обставини, які не вважаються непереборною силою за цим Договором і які безпосередньо необумовлені діями Сторін та не пов'язані із ними причинним зв'язком, які виникають без вини Сторін, поза їх волею або всупереч волі чи бажанню Сторін, і які не можна за умови вжиття звичайних для цього заходів передбачити та не можна при всій турботливості та обачності відвернути(уникнути).

12.1.4. Не вважаються випадком недодержання своїх обов'язків контрагентом тієї Сторони, що порушила цей Договір, відсутність на ринку товарів, потрібних для виконання цього Договору, відсутність у Сторони, що порушила Договір, необхідних

коштів.

12.2. Настання непереборної сили має бути засвідчено компетентним органом, що визначений чинним в Україні законодавством.

12.3. Сторона, що має намір послатися на форс-мажорні обставини, зобов'язана невідкладно із урахуванням можливостей технічних засобів миттєвого зв'язку та характеру існуючих перешкод повідомити іншу Сторону про наявність форс-мажорних обставин та їх вплив на виконання цього Договору.

12.4. Якщо форс-мажорні обставини та (або) їх наслідки тимчасово перешкоджають виконанню цього Договору, то виконання цього Договору зупиняється на строк, протягом якого воно є неможливим.

12.5. Якщо у зв'язку із форс-мажорними обставинами та (або) їх наслідками, за які жодна із Сторін не відповідає, виконання цього Договору є остаточно неможливим, то цей Договір вважається припиненим з моменту виникнення неможливості виконання цього Договору, однак Сторони не звільняються від обов'язку, визначеного у п. 12.4 цього Договору.

12.6. Якщо у зв'язку із форс-мажорними обставинами та (або) їх наслідками виконання цього Договору є тимчасово неможливим і така неможливість триває протягом 30 днів і не виявляє ознак припинення, то цей Договір може бути розірваний в односторонньому порядку будь-якою Стороною шляхом направлення за допомогою поштового зв'язку письмової заяви про це іншій Стороні.

12.7. Наслідки припинення цього Договору, в тому числі його одностороннього розірвання, на підставі пунктів 12.6 та 12.7 цього Договору визначаються у відповідності до чинного в Україні законодавства.

12.8. Своєю домовленістю Сторони можуть відступити від положень пунктів 12.6 та 12.7 цього Договору та визначити у додатковій угоді до цього Договору свої наступні дії щодо зміни умов цього Договору.

13. ДІЯ ДОГОВОРУ

13.1. Цей Договір вважається укладеним і набирає чинності з моменту його підписання Сторонами та його скріплення печатками Сторін.

13.2. Строк цього Договору починає свій перебіг у момент, визначений у п.13.1 цього Договору та закінчується через 90 днів.

13.3. Закінчення строку цього Договору не звільняє Сторони від відповідальності за його порушення, яке мало місце під час дії цього Договору.

13.4. Якщо інше прямо не передбачено цим Договором або чинним в Україні законодавством, зміни у цей Договір можуть бути внесені тільки за домовленістю Сторін, яка оформлюється додатковою угодою до цього Договору.

13.5. Зміни у цей Договір набирають чинності з моменту належного оформлення Сторонами відповідної додаткової угоди до цього Договору, якщо інше не встановлено у самій додатковій угоді, цьому Договорі або у чинному в Україні законодавстві.

13.6. Якщо інше прямо не передбачено цим Договором або чинним в Україні законодавством, цей Договір може бути розірваний тільки за домовленістю Сторін, яка оформлюється додатковою угодою до цього Договору.

13.7. Цей Договір вважається розірваним з моменту належного оформлення Сторонами відповідної додаткової угоди до цього Договору, якщо інше не встановлено у самій додатковій угоді, цьому Договорі або у чинному в Україні законодавстві.

14. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

14.1. Усі правовідносини, що пов'язані із визначенням прав та обов'язків Сторін за цим Договором, дійсністю, виконанням та припиненням цього Договору, тлумаченням його умов, визначенням наслідків недійсності або порушення Договору, відступленням права вимоги та переведенням боргу у зв'язку із цим Договором, регламентуються цим Договором та матеріальним правом, що є чинним в Україні, а також застосовними до таких правовідносин звичаями ділового обороту на підставі принципів добросовісності, розумності та справедливості.

14.2. Усі інші правовідносини, що виникають з цього Договору або пов'язані із ним, але не визначені у п. 14.1 цього Договору, регулюються у відповідності до п. 14.1 цього Договору, якщо інше прямо не передбачене застосовними до цього Договору імперативними правовими нормами.

14.3. Сторони виключають застосування до цього Договору Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі - продажу товарів від 11 квітня 1980 року у повному обсязі.

14.4. Після підписання цього Договору всі попередні переговори за ним, листування, попередні договори, протоколи про наміри та будь-які інші усні або письмові домовленості Сторін з питань, що так чи інакше стосуються цього Договору, втрачають юридичну силу, але можуть братися до уваги при тлумаченні умов цього Договору.

14.5. Сторони несуть повну відповідальність за правильність вказаних ними у цьому Договорі реквізитів та зобов'язуються своєчасно у письмовій формі повідомляти іншу Сторону про їх зміну, а у разі неповідомлення несуть ризик настання пов'язаних із ним несприятливих наслідків.

14.6. Відступлення права вимоги та (або) переведення боргу за цим Договором однією із Сторін до третіх осіб допускається виключно за умови письмового погодження цього із іншою Стороною.

14.7. Додаткові угоди та додатки до цього Договору є його невід'ємними частинами і мають юридичну силу у разі, якщо вони викладені у письмовій формі, підписані Сторонами та скріплені їх печатками.

14.8. Всі виправлення за текстом цього Договору мають силу та можуть братися до уваги виключно за умови, що вони у кожному окремому випадку датовані, засвідчені підписами Сторін та скріплені їх печатками.

14.9. Цей Договір складений при повному розумінні Сторонами його умов та термінології українською мовою у двох автентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу, – по одному для кожної із Сторін.

14.10. Цей Договір має переклад англійською мовою у двох примірниках – по одному для кожної із Сторін. У разі розбіжностей між українським та англійським текстами цього Договору, перевага віддається україномовному варіантові.